

ЧИТАТИ – ЩОБ ЗНАТИ, ЗНАТИ – ЩОБ ПЕРЕМАГАТИ!

СЕРПЕНЬ 2015

У К Р А Ї Н И Військо

№08 (178)

**МИ НАРОДЖЕНІ
ВІЛЬНИМИ
НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ**

Україна й українці вистояли, витримали удар.

Ми були, ми є і ми будемо!

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України ПЕТРО ПОРОШЕНКО:

За 24 роки відновленої Незалежності синьо-жовтий прапор міцно укорінився в нашій свідомості, життя без нього зараз вже навіть не можна уявити.

Синьо-жовті стрічки та шеврони стали символом мужності українських військовослужбовців, добровольців, волонтерів.

Наш державний прапор – пароль, за яким знати, хто у нас свій, а хто чужий. Наш священний оберіг, знак нашої єдності, знак нашої перемоги.

Як тисячолітня історія, так і кожна мить сьогодення безапеляційно демонструє, що українці – зріла, могутня, мирна, творча і працьовита європейська нація. Ми любимо рідну землю, назавжди об'єднані під синьо-жовтим покривом.

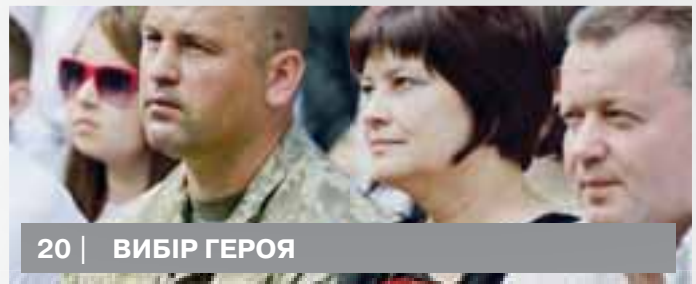
Напередодні Дня Державного Прапора України військовослужбовці Збройних Сил вручили Президенту Петру Порошенку синьо-жовтий стяг, з яким бійці 81-ї окремої аеромобільної бригади брали участь у бойових діях на Донбасі.

ЗМІСТ

- 2 | НА ЗАХИСТІ БАТЬКІВЩИНИ**
Армія-2015: вмотивованість та міцний бойовий дух
- 6 | 24 СЕРПНЯ – ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ**
Ми переможемо!
- 10 | ЗА ВДВ**
Професія – героїзм
- 15 | НЕДИТЯЧІ РОЗДУМИ**
Лист рідним солдата
- 16 | ХОРОБРІ СЕРЦЯ**
Вони – найкращі!
- 20 | ТВОЇ СИНИ, УКРАЇНО!**
Вибір Героя
- 24 | ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ**
Батьківщині – вірний син,
а підлеглим – батько
- 28 | ПРОФЕСІОНАЛ**
«Тиха» війна старлея Чорпіти...
- 30 | ІЗ КОГОРТИ ВІДЧАЙДУХІВ**
Сорок третій...
- 33 | НА НОТАХ ПАТРІОТИЗМУ**
Гімн на мосту
- 36 | ЛЮДИ ПЕРЕМОГИ**
Мистецтво як зброя
- 40 | СЛУЖБА СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ**
Війська, що відновлюють Донбас
- 44 | ФОРМА І ЗМІСТ**
Новий дрес-код армії
- 48 | ВІДЗНАКА ДЛЯ ГЕРОЇВ**
Нагорода від народу
- 50 | ВИМУШЕНІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ**
Господиня. Донеччанка. Українка.
- 53 | ДУХОВНІСТЬ**
Святині Холодного Яру
- 56 | КОЛОС НА ГЛИНЯНИХ НІЖКАХ**
Технологія пропаганди
- 60 | 2 ВЕРЕСНЯ – 70 РОКІВ З ДНЯ ЗАКІНЧЕННЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ**
Найжахливіша війна
- 64 | НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ**
Зміцнити обороноздатність держави

6 | МИ ПЕРЕМОЖЕМО!

20 | ВИБІР ГЕРОЯ

40 | ВІЙСЬКА, ЩО ВІДНОВЛЮЮТЬ ДОНБАС

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДРУКОВАНИЙ ОРГАН МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Засновник:
Міністерство оборони
України

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 81,
04050, Київ, Україна, а/с 72

Телефони редакції:
(044) 483-08-39, 489-38-59
mail: viysko2012@ukr.net;

Електронна версія:
<http://www.viysko.com.ua/>
© «Військо України», 2014

Підписано до друку:
25.08.2015 р.

Наклад: 2569

Віддруковано
ТОВ «Інтер Прінт 1»
Передплатний індекс: 74101
Передплату можна оформити
в усіх поштових відділеннях
зв'язку

**Свідоцтво про державну
реєстрацію:**
КВ № 827 від 12.07.1994 р.

Головний редактор:
Валентин БУРЯЧЕНКО.

**Заступник головного
редактора:**
Андрій МИРОНЧУК.

Відповідальний секретар:
Вячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ.

Начальники відділів:
Олександр БІРЧЕНКО,
Руслан ТКАЧУК,
Володимир КОСЕНКО,
Олександр ВАСИЛЬЧЕНКО.

Спеціальні кореспонденти:
Сергій БАСАРАБ,
Юрій КУЗНЕЦОВ.

Кореспонденти:
Валерія СОКОЛІК,
Дар'я ЧІГАРЄВА,
Валерій ВОРОНЧУК,
Олександр ПАНЮКОВ.

Редакція не несе відповідальності за зміст повідомлень інформагентств і може друкувати статті, не поділяючи поглядів автора. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій. Роботи (фотознімки, статті, малюнки, тексти та інші матеріали), які прийшли на адресу редакції, не рецензуються і не повертаються. Передрук матеріалів чи будь-яке інше їх використання можливе лише з письмового дозволу редакції. При використанні матеріалів посилення на журнал «Військо України» обов'язкове. За зміст реклами відповідальність несе рекламодавець.

АРМІЯ-2015: ВМОТИВОВАНІСТЬ ТА МІЦНИЙ БОЙОВИЙ ДУХ

За рік, що минув, наше військо ще більше змужніло і зміцнилося. А нині тривають процеси стрімкого його перетворення саме на ту армію, в якій мріяв би служити кожен чоловік: добре оснащену, навчену та загартовану в боях.

У кадрі – кадри

Від застарілого радянського шолома зразка Другої світової війни до кевларового, легкого та надійного, від бронезилових 2-3 класу захисту до 4-5-го, від звичайних АК-74 до штурмових «Форт-221», від старих бронемашин до комп'ютеризованих БТРів. Саме такий шлях пройшла українська армія за рік від святкування минулого Дня незалежності.

Це лише незначна частка змін, яку побачило українське суспільство. Насправді процеси, які нині тривають у війську, набагато глибші й багатогранніші. На Сході нашої держави розгорнуто потужне військово-управління, а для підсилення армії загалом проведено шість хвиль мобілізації. Чисельність Збройних Сил зросла до 250 тисяч, а їхні види та роди військ поповнилися новоствореними частинами й підрозділами.

Прикметним є те, що, попри загальне збільшення чисельності особового складу, в Українській армії надалі впроваджується курс на оптимізацію організаційно-штатної структури. Насамперед, аби усунути дублювання управлінських функцій. Наочно це прослідковується на прикладі Міністерства оборони і Генерального штабу. Протягом останнього року загальна чисельність цих

органів військового управління зменшена не на одну сотню осіб. Кілька департаментів і управлінь скорочені, ще більше десятка – реформовані. Як результат, за кадрове, фінансове та правове забезпечення, наприклад, відтепер відповідають виключно фахівці Міноборони.

Відбулися зміни і в підходах до висування на відповідальні

згадані ваканті. Такі підвищення вже отримали понад десять командирів бригад. А в межах своїх військових частин службовими щаблями за останній рік піднялися загалом майже 2,5 тис. військовослужбовців – учасників АТО. Ці люди пройшли складні випробування війною та довели високу власну професійність.

За підбором та розстановкою

посади. Зокрема, на ті, від яких залежить бойова готовність та всебічне забезпечення військових частин. З учасників антитерористичної операції створено професійний кадровий резерв у кількості близько 1,5 тис. офіцерів. Усі вони – претенденти на

кадрів, окрім штатних співробітників, стежить Рада волонтерів, створена при Міністерстві оборони України. Цей орган – ще одне ноу-хау нашого війська. Його представники опікуються не лише призначеннями, а й долучаються до вирішення багатьох питань матеріально-технічного, продовольчого, речового забезпечення тощо.

Бюджет вчасний, логістика прозора

Одним з найголовніших напрямів роботи є, звісно, логістика. Саме ця складова від початку війни на Донбасі викликала чимало нарікань від наших бійців. Коли ж до справи долучилися представники громадськості, забезпечення війська стало більш прозорим, якісним, відбувається у значно коротші терміни та дозволяє економити чималі бюджетні кошти.

Важливу роль у цьому про-

ціалізовані підрозділи, а також бригади, відряджені з державних підприємств, відремонтували і поставили до строю понад 28,5 тис. одиниць озброєння та військової техніки

Сухопутних
військ та
642 –

П о в і -
тряних Сил.

Говорячи про забезпечення нашого війська, слід навести й інший красномовний приклад. Усі ми пам'ятаємо, як протягом багатьох років поспіль більша частина фінансового ресурсу виділялася армії переважно наприкінці поточного року – у листопаді чи грудні. Усе це робилося для того, аби армія не встигала освоїти кошти, тож вони поверталися державі.

Цьогоріч фінансування війська організовано так, що 80% бюджету, призначеного для постачання озброєння та військової техніки, армія вже використала або спланувала освоїти за відповідними договорами фактично ще у травні. Це при тому, що сума видатків на ці потреби становить 44,6 млрд гривень і перевищує минулорічну втричі. Завдяки вчасному прийняттю Державного оборонного замовлення, до кінця року для війська загалом закуплять, відремонтують і модернізують близько 12,5 тис. одиниць озброєння та військової техніки.

Позитивну динаміку щодо постачання новітніх ОВТ армія відчувала ще минулого року, коли на виконання державного оборонного замовлення фахівці Казенного науково-виробничого об'єднання «Форт» поставили у військо 5 зразків стрілецької зброї власного виробництва. Цьогоріч окрім «фортівців» потреби Збройних Сил України задовольняє ПАТ

«Завод Маяк», яке також спеціалізується на її виготовленні.

Загалом останнім часом нашим бійцям на передовій довелося освоїти більше десятка нових зразків ОВТ. Таких, наприклад, як потужний протитанковий комплекс «Скіф», здатний знищити броньовану техніку противника на відстані до 5,5 кілометра, легка броньована машина «Кугуар», вироблена на Кременчуцькому автомобільному заводі, або новітні БТР-3 і БТР-4, оснащені автоматичними комп'ютеризованими системами. До кінця року наші захисники освоюватимуть ще близько двох десятків нових зразків ОВТ.

На виконання державного замовлення поточного року армія отримає 30 одиниць бронетанкового ОВТ, 246 – авіаційної техніки, 3 модернізованих літаки і вертольоти, 40 гармат для бронетанкового озброєння, 425 приладів спостереження і прицілювання, понад 266 тис. ракет і боеприпасів. Чимала частка відремонтованого та модернізованого озброєння й техніки – майже 2,7 тис. одиниць – уже надійшла з підприємств Державного концерну «Укроборонпром».

Значно покращилися й екіпірування та форма. Військово-службовці отримали кевларовий шолом, тактичні окуляри, балаклаву, бронежилет 4-5 класу, пристосування для захисту колін та ліктів, тактичні рукавички, розвантажувальний жилет, персональну аптечку натовського зразка, тактичний рюкзак тощо. Усі ці нововведення з'явилися завдяки старанням волонтерів. Так само, як і сучасний вітчизняний камуфляж «Варан», який неможливо розгледіти навіть за допомогою приладу нічного бачення.

Процес удосконалення та оновлення номенклатури за видами забезпечення триває і досі. Адже бойові дії на Сході нашої держави виявляють нові й нові потреби. Зокрема, у сучасних засобах захисту, спостереження,

цесі відіграє і здійснення закупівель через систему електронних торгів. Серед ініціаторів її впровадження були і представники Ради волонтерів. Зокрема, вони запропонували пілотний проект «Автоматизація обліку та логістики у сфері речового забезпечення», а також чимало інших концепцій, покликаних докорінно змінити систему речового, продовольчого, житлового забезпечення та закупівель.

Сучасну систему логістики адаптували й до роботи в бойових умовах. Відтепер паливно-мастильні матеріали, продовольство, речове майно та інші матеріальні запаси накопичуються в передових відділах зберігання, а мобільні доставляють їх безпосередньо на позиції. У складі бригад, полків, батальйонів діють ремонтно-відновні підрозділи, а в секторах проведення АТО – ремонтно-евакуаційні групи та збірні пункти пошкодженого ОВТ. Відколи триває антитерористична операція, ці спе-

розвідки, зв'язку тощо. І лише чималих бюджетних коштів для вирішення всіх проблем замало, кардинальних змін потребує сама нормативно-правова база, яка регламентує всі сфери життєдіяльності Збройних Сил України.

Корупція – стоп!

У зв'язку з цим за участю Ради волонтерів у Міністерстві оборони розробили та ввели в дію майже 80 нормативно-правових актів, які дозволяють вирішити не лише питання логістики, а й проходження військової служби, соціального захисту тощо. Нові документи мають на меті спростити бюрократичну процедуру ухвалення рішень, зробити її прозорою та зрозумілою.

Схожа ініціатива стосується і процесу отримання статусу учасника бойових дій, оскільки існуючий нині – надто складний і бюрократичний. Планується, що поранені військовослужбовці отримуватимуть його автоматично. Інші зможуть оформити документи безпосередньо

в зоні проведення антитерористичної операції. Аби прискорити процес загалом, у Міністерстві оборони, Генеральному штабі, видах Збройних Сил, обласних військових комісаріатах створені додаткові комісії, які вивчають матеріали та видають посвідчення. Нині статус учасника бойових дій уже мають понад 60 тис. військовослужбовців та працівників Збройних Сил України.

Важливим досягненням нинішнього року є не паперова, а реальна боротьба з корупцією у війську. Насамперед – на найвищих ланках військового управління. Армія давно чекала кардинальних кроків у цьому напрямі, а її незадовільне та неякісне матеріально-технічне забезпечення на початку проведення АТО лише підтвердило гостроту проблеми. Відтепер кожен претендент перед призначенням на посаду в Міністерство оборони або Генеральний штаб проходить психологічну експертизу з використанням комп'ютерного поліграфа. Тестування також пройшли понад три

чверті нині працюючих там високосадовців.

Тестом на професійність і витривалість став цей рік і для українських військових медиків. Попри попереднє суттєве скорочення числа військових лікувальних закладів та зростання навантаження через велику кількість поранених із зони АТО, вони продовжують рятувати від смерті наших бійців. Разом з тим бойові дії на Сході України довели, що значний відсоток втрат серед військовослужбовців – прямий наслідок несвоєчасної або некваліфікованої медичної допомоги безпосередньо на полі бою.

Аби ліквідувати цю прогалину у військово-медичній підготовці особового складу, волонтерська організація «Захист Патріотів» за підтримки Світового конгресу українців провела практичні заняття з цієї проблематики з випускниками всіх силових вишів України. А у програму підготовки військовослужбовців усіх категорій введено тактичну медицину – дисципліну, яка відповідає європейським стандартам.

Звісно, усі перераховані зміни на краще – це лише невелика частка того шляху, який належить подолати нашій армії до вершини професійності й вишколу. Головне, що вони є. Насамперед – військо навчилася воювати. Наші бійці та командири мають чітку вмотивованість і міцний бойовий дух. А це не менш важлива зброя, ніж сучасні танки й гармати. І якщо пригадати, як українську армію протягом двох десятиліть буквально нищили, і якою вона є тепер, то навіть ці окремі позитивні приклади означають величезний крок до успіху.

Сергій БАСАРАБ

МИ ПЕРЕМОЖЕМО!

Відстоюючи територіальну цілісність нашої держави, солдати й офіцери власною кров'ю пишуть новітню історію незалежної України

«Хочу, щоб діти вирости у вільній Україні»

На календарі – серпень 2015 року. Виповнюється 24 роки відтоді, як на політичній карті світу з'явилася Українська держава. Проголошення її незалежності відбулося мирним, цивілізованим шляхом у стінах парламенту. І ми, пересічні українці, неабияк раділи цій події, розмірковуючи над тим, як розбудовува-

тимемо свою країну. Тоді ми не знали, що мине небагато часу, і в нетрях Кремля народжуватимуться підступні плани повернення нас «під крило старшого брата». Не відали, що під його «Градами» і «Ураганами» гинутьимуть наші діти – ровесники незалежності. На захист країни стануть поліщуки, галичани, подільяни та всі інші представники українського етносу, жителі всіх українських міст і сіл. Житель

Полтавської області Ярослав Іващенко, наприклад, – сільський механізатор. Навесні готувався до посівної. Та вивести сталевого коня в поле так і не довелося. На початку квітня чоловіка призвали до лав 95-ї аеромобільної бригади. Після кількох тижнів перепідготовки колишній тракторист у складі новосформованого підрозділу відправився до східних рубежів України.

– Там ми супроводжували військові і гуманітарні вантажі, несли службу на блокпостах, розкиданих по Луганській та Донецькій областях, – розповідає він. – Якимось надійшло повідомлення про можливе захоплення бойовиками одного з наших об'єктів. За наказом командування я і кілька моїх товаришів вирушили на допомогу однополчанам.

Напад бойовиків десантники відбили, але потрапили під потужний обстріл ворога. Осколками міни, що впала неподалік, поранили Ярослава. Та він, перев'язавши рану, не залишив позиції і продовжував допомага-

Серед захисників нашої Вітчизни чимало успішних людей, які, відклавши всі свої справи, пішли воювати

ти хлопцям стримувати натиск «сепарів». Президент України нагородив відважного бійця орденом «За мужність» 3-го ступеня.

Подольанин Віталій Борденюк працював до війни заступником голови селища Вапнярка, що на Вінниччині. До війська чоловіка призвали як санінструктора. Воювати довелося у складі 72-ї механізованої бригади. Але не за військово-обліковою спеціальністю, а сапером! Про пережите Віталій не розповідає, але орден Богдана Хмельницького 3-го ступеня є кращим свідченням того, як сумлінно він захищав рідну землю. Приїхавши у Вапнярку, Борденюк розрахувався за місцем роботи і звернувся до військового комісара Ямпільського району з проханням призвати до війська!

Ще не так давно ми мало вірили в те, що в нашій державі знайдуться молоді люди, готові кинути все і, взявши до рук автомати й кулемети, стати на її захист. Добровільно, не чекаючи нагадувань військових комісарів.

Буковинець Владислав Трепко, навчаючись в інтернаті за спеціальністю «Хірургія», мав право на відстрочку. Проте не скористався ним, вважаючи, що треба насамперед відстояти рідну землю. Головною зброєю

Влада був хірургічний скальпель. На його рахунок – десятки врятованих людських життів. А от себе не вберіг: під час гранатометного обстрілу був тяжко поранений і незабаром помер.

До війська сьогодні йдуть і офіцери, які давно зняли одну строї. Віктор Юшко – один із них. Свого часу він служив у полку, дислокованому у Фастові. Командував артилерійською батареєю. Згодом звільнився і зайнявся підприємницькою діяльністю. Коли події на Сході тільки починалися, у справах зайшов до військомату. Комісар запропонував повернутися на службу. Віктор погодився, написав рапорт. Потрапив до складу 11-го батальйону «Київська Русь», який сформував та тоді очолював легендарний Олександр Гуменюк. Про те, як воює дивізіон підполковника Юшка, красномовно свідчить сюжет російського телебачення, автори якого назвали офіцера та його підлеглих «карателями українського народу».

Серед захисників нашої Вітчизни чимало успішних людей, які, відклавши всі свої справи, пішли воювати. Миргородець Сергій Никоненко – саме з таких. У цивільному житті на долю цієї людини випало багато випробувань: він переніс інсульт, інфаркт, потрапив у

ДТП, травми прикували його до ліжка. Але чоловік знайшов у собі моральні, фізичні сили, щоб знову навчитися ходити.

Неоголошена війна Росії проти України змусила успішного підприємця залишити бізнес і піти до війська, звідки він уже не повернувся. За спогадами бойових побратимів, на рахунку Сергія десятки знищених бойовиків, кілька одиниць бойової техніки.

Віктор Огризко донедавна працював режисером на одному з телеканалів. Навесні минулого року був призваний до війська. Воював у складі 12-го батальйону територіальної оборони. Разом з іншими вояками відбивав наступ бойовиків. Неодноразово потрапляв під артилерійсько-мінометні обстріли. Попри екстремальність подій, знаходив час і можливість для зйомок.

Валерія Бурлакова – колега Віктора. Вона журналіст видання «Український тиждень». З бійцями, які беруть участь в антитерористичній операції, дівчина познайомилася взимку минулого року, коли приїхала на Донбас як волонтер. Повернувшись додому, звільнилася з роботи і знову відбула на Схід України.

Я розповів про небагатьох наших співвітчизників – справжніх українців. Не за паспортами, а за станом душі, переконаннями, духом. У грізний для України час вони пішли її боронити. Багато хто вже ніколи не повернеться до рідних домівок, не обніме посивілу од чекання матір, не приголубить дружину і діточок, не сяде за стіл з батьком, щоб відзначити своє повернення з війни. Україна вже не дорахувалася понад 1800 своїх синів – солдатів і офіцерів, чиї життя обірвали кулі й снаряди покидьків. Їм би жити й жити, одружуватись, народжувати і виховувати дітей, вирощувати хліб. Не судилося. Хочеться вірити, що справи батьків завершать їхні діти, брати і сестри, всі ми. Адже вони стали творцями нової,

справді незалежної України, де кожен з нас хоче почуватись особистістю.

Коли спілкуєшся із солдатами й офіцерами Збройних Сил, Національної гвардії, прикордонниками, які побували в боях на Сході, підсвідомо згадуєш їхніх прадідів, які теж проливали кров за свою землю. Наприклад,

Мине небагато часу, і про цих хлопців напишуть книги, знімуть фільми. А в школах на «Уроках мужності» дітей вчитимуть любити рідну землю, захищати її від ворогів так, як це робили вони, сьогоднішні воїни

вояків армії Української Народної Республіки, Української повстанської армії. Більшість із них не були кадровими військовими. Вчителі, лікарі, представники інших мирних професій, побачивши, що на їхню землю зазіхає ворог, взяли за зброю. Тоді російсько-більшовицька орда, скориставшись кількісною перевагою, кращим озброєнням, іншими чинниками, перемогла. Але смерть українців не була даремною. Мине майже століття, і дух свободи, жаги до життя у вільній Україні сповнить серця їхніх правнуків. Вони вийдуть на Майдан, а потім, коли над державою нависне смертельна загроза, підуть на фронт.

Справжні українці — не за паспортами, а за станом душі, переконаннями, духом, у грізний для України час пішли її боронити

Бійці, які сьогодні воюють на Сході України, мріють якомога швидше повернутись до мирного життя, хочуть працювати і рости дітей. Але не за будь-якої ціни.

— Свого життя я і мої фронтові друзі вже не мислимо поза вільною, заможною Україною, — каже сержант-десантник Сергій Блюд. — І ми будемо захищати її до останнього подиху: хочемо, щоб наші діти зростали у вільній Україні, були господарями на своїй землі.

Мине небагато часу, і про цих хлопців напишуть книги, знімуть фільми. А в школах на «Уроках мужності» дітей вчитимуть любити рідну землю, захищати її від ворогів так, як це робили вони, сьогоднішні воїни.

Любов до Батьківщини — найсильніший аргумент

Історія знає багато прикладів, коли гірше озброєні і обмундировані армії, достойно протис-

тояли противнику. Згадаймо греко-перську битву біля Фермопіл 480 року до нашої ери, коли 300 спартанців на чолі з царем Дарієм стали на смерть проти армії перського царя Ксеркса. На початку минулого століття армія Юзефа Пілсудського, захищаючи Польщу від більшовиків, вщент розбила армію Тухачевського, яка за чисельністю втричі-вчетверо була більшою.

Майже через 60 років Радянський Союз спробував «захистити завоювання квітневої революції» у Афганістані. І що з того вийшло? Втративши близько 15 тисяч вбитими і десятки тисяч пораненими, через 9 років змушений був вивести звідти війська.

Події, наведені вище, відбувалися в різних країнах, за різних геополітичних умов і в різні часи. Проте в усіх цих військових протистояннях високий моральний дух людей, які боронили свою землю, допоміг їм вистояти: програючи в чисельності, озбро-

єнні, вони зуміли перемогти значно сильнішого ворога. Путін, розв'язавши проти України неоголошену війну, не лише забезпечив бойовиків технікою і озброєнням, а й допомагає їм живою силою: на Донбасі воюють цілі підрозділи російської армії. Протистоять їй солдати й офіцери Українського війська, яке ще рік тому було голодним, вкрай погано обмундиrowаним і озброєним. Хто тоді міг повірити, що воно так швидко оговтається і через кілька місяців бойових дій пожене ворога зі своєї землі? Мабуть, лише затяті оптимісти.

Хто б міг подумати, що українські вояки зупинять ворожі підрозділи, які перетнуть кордон, не сподіваючись, мабуть, на гідну відсіч? Адже російська армія, за висновками міжнародних експертів, вважається однією з найсильніших у світі. Проте наші хлопці зробили це.

Отже, ми переможемо.

Сергій ЗЯТЬЄВ

ПРОФЕСІЯ – ГЕРОЇЗМ

Справжній чоловік – це той, хто сміливо йде вперед, бо знає, що правда на його боці; той, хто в біді здатен на вчинок і не хизується ним. У запеклому ж бою такі поняття, як честь та відвага, відчуття підтримки та переконання, що тебе не залишать, набувають особливого значення

Для кожного десантника підставити плече товаришу – святе правило. Адже всі завдання, включаючи і бойові, вони виконують у так званій спарці. Навіть парашут ніхто не складає поодиночі, а бал за виконання нормативу всьому підрозділу зараховують за найменшим результатом. Тому нести товариша, який вже не в змозі самостійно пересуватись, для десантників – звичайна річ. Дух ВДВ загартовується у труднощах, а незламна воля кується у відповідальності. Тож тільки та блакитний берет для них не просто ознаки елітних військ. Це насамперед – братерство, яке не купиш ні за які гроші.

«У нас один одного береже. Братерство – воно і в легкий, і у важкий час. Наприклад, на полі бою ти думаєш не про те,

що з тобою може трапитися щось страшне, а ти думаєш про те, щоб не підвести товаришів, адже їм доведеться тебе витягати, – розповів начальник фізичної підготовки командування високомобільних десантних військ майор Андрій Палагін. Як приклад офіцер згадує свого підлеглого контрактника. Багато часу минуло відтоді, як разом служили в Косові. Після миротворчої місії контрактник звільнився, влаштувався на фірму і почав непогано заробляти. Та коли Донбас перетворився на одну із найгарячіших точок планети, сам зголосився взяти до рук зброю і пішов захищати мир. У зоні АТО дістав понад сорок поранень, але духом не занепадав. Продовжує служити і переконаний, що зробив правильний вибір.

Разом з ним такий вибір зробили тисячі десантників по всій країні. Вони йшли до своїх військових колективів та командирів, у яких впевнені на сто відсотків. Бо з ким, як не з ними, можна йти у бій? Але заклик мобілізуватися до війська привів до десантного братства і тих, хто ніколи не служив у ВДВ.

На долю таких відчайдухів припали перші, найтяжчі бої на Донбасі. Наслідки зіткнень з бандформуваннями стали визначальними і у подальшому перебігу воєнних дій, і в закріпленні на лінії розмежування.

«Що по цей бік зіткнення, що по той – наша земля, наші люди. Це накладає певні обмеження і певним чином зв'язує руки. Ми зіштовхнулися з ворогом, який технічно суттєво нас перевершує, – таку оцінку першим дням боїв дав командувач ВДВ генерал-майор Михайло Забродський.

Приміром, на мосту в Андріївці 1-й батальйон під командуванням підполковника Тараса Сеньюка (Герой України посмертно) десантники зіштовхнулися із жорстокістю російських найманців. Тоді в них вже був досвід зіткнень із натовпом оскаженілих цивільних фанатиків «Новоросії» та путінського режиму. Кривава

тактика противника була незмінною: перед собою вишикували людей та почали стріляти з-за їхніх спин. Так терористів жоден снайпер не візьметься ліквідувати, коли перед ним жива стіна. Командир не розгубився: цивільних «вивели» з гри, не дали розбігтися і терористам. Таких прикладів з початку ведення антитерористичної операції лише більшало.

Російські військові керманичі не очікували від українських військових такого прояву патріотизму, який тоді був важливіший за високотехнологічне оснащення підрозділів. Захоплення Донецької та Луганської областей за кримським сценарієм – без втрат та жодного пострілу – не вдалося. За стратегічно важливі об'єкти та кожен населений пункт наші бійці стояли до останнього.

Операція зі звільнення Слов'янська та Краматорська тривала майже три місяці. Бойовиків, які на той час окупували міста, сили АТО повністю відрізали від будь-якого постачання. Незаконним бандформуванням залишався один вихід – відступ по дорозі через блокпост 95-ї аеромобільної бригади. Колона танків та БМП сепаратистів рухалася просто на них. Десантникам довелося викликати вогонь на себе. Коли все вщухло, бійці на розбитій бронемашині сепаратистів фарбою написали «Не пройшли».

Натомість українській крилатій піхоті вдавалося пройти там, де не під силу нікому. У той час, коли російські війська нахабно відхрещувалися від своєї присутності на території України, 95-та окрема аеромобільна бригада прорвала лінію оборони сепаратистів та

пройшла до Маріуполя. Поверталися вздовж кордону, знищивши декілька російських артбатальйонів. Якщо б у військових була своя

товий історії рейд. Так охарактеризував цю надскладну операцію американський військовий експерт Філіп Карбер.

книга рекордів, то цей рейд посів би належне місце в загальному переліку. Це був найдовший у сві-

Війська сил АТО були розтягнуті довгою смугою вздовж південних кордонів Доне-

цької області від Ізвариного і до Амвросіївки. Тоді, під час перемир'я, відкриття вогню у бік противника було б прирівняне до початку широкомасштабної війни. Росія напружено чекала від України першого кроку. Так і не дочекавшись, артбатальйони РФ почали обстріл зі свого боку кордону. Відповіді не отримали. Проте нам слід було негайно діяти.

«Це угруповання потрібно було відволікти. Якщо б ми цього не зробили, то кошмари Іловайська, Дебальцевого були б дитячою забавкою у порівнянні з тими наслідками, які б могли бути», –

не завдання», – згадує начальник зв'язку Командування ВДВ підполковник Ігор Лисюк.

Семенівка, Крива Лука, Закотне – це ті напрямки, на яких діяли ВДВ за підтримки механізова-

підтримки танкових підрозділів утримували об'єкт близько трьох місяців. Противнику вони завдали величезних втрат!

«Маленький приклад: була команда залишити аеропорт. Ситу-

згадує командувач ВДВ генерал-майор Михайло Забродський.

Командування АТО ухвалило рішення щодо створення потужного загону, кістяк якого становили військовослужбовці 95-ї окремої аеромобільної бригади та перший батальйон 30-ї механізованої бригади. Бійцям вдалося пробити коридор через позиції збройних сил РФ. Вони вийшли до річки Міус, навели переправу та переправили підрозділи, які потенційно могли опинитися в оточенні ворога.

«Операцію під назвою «коридор» провели, і в нас не було жодного 300-го. Це найбільша винагорода за грамотно викона-

них та артилерійських бригад. Далі – операція із зачистки Красного Лиману та утримання луганського аеропорту. У боях за нього відзначилися бійці 80-ї аеромобільної бригади. Утримувати підступи до летовища було не менш складно, ніж до відомого донецького аеропорту. Львівські десантники за

ація складалася таким чином, що утримувати його не було сенсу. І коли наші відступили, росіяни ще 3 дні боялися заходити туди. Вони думали, що українські десантники ще там. Таким був психологічний ефект від масових втрат з ворожого боку», – розповів полковник Забродський.

З перших днів війни на Донбасі командувач ВДВ особисто розробляв бойові операції та керував ними, а їх було до півсотні. Висадка на гору Карачун, бої біля Семенівки, перехід до Дзержинська по території, яку контролював противник, бої за Антрацит, Красний Луч...

Висадку нашого десанту біля населеного пункту Дякове генерал-майор Забродський назвав зухвалою. По-перше, через те, що операція відбулася наприкінці травня минулого року, коли кожен політ на гелікоптері був справжнім випробуванням: терористи серйозно використовували

засоби ураження ППО. По-друге, через те, що місце призначення було далеко в тилу противника. Летіли на визначених висотах та використовували певні тактичні прийоми. Терористи не очікували такого зухвалого вчинку від українців. Закріпившись на ділянці, яка стала районом засідки, десантники чекали підкріплення. Підрозділи ВДВ дісталися до них уже пішим порядком, після чого почалася операція. Бойовикам відрізали шлях відходу на територію Росії.

Участь в аналогічній операції брав і майор Андрій Палагін. Він та його товариші висадилися з вертольотів у тилу противника і влаштували засідку. Хотіли таким чином помститися терористам, які напали на нашу колону та мали проїжджати повз місце висадки десанту.

«Ми влаштували засідку, на яку вони не очікували. Їх було щось із 280-300. Вони їхали ко-

лоною – всі джипи та автобуси заповнені вщерть. Бойовики сміялися, жартували. Ще б трішки – і вони були б на території РФ», – згадує майор Палагін та показує фото зі свого мобільного, зроблені після бою. На них видно і українські, і російські автомобільні номери (їх там ніхто не контролює), машини із позначками «таксі» та навіть відомість із «зарплатою» терористів-найманців.

Тож стає зрозумілим, що справжній бойовий дух бійці виявляють тоді, коли опиняються віч-на-віч із противником, коли проходять перевірку на згуртованість, коли ні за яких обставин не залишають друга в біді.

«Один із уроків цієї війни: ми перестали ділити речі на потрібні та непотрібні. Показушність пішла, ми робимо ставку на бойову підготовку. Правило, яке ми в собі виробили: нічого не треба загадувати наперед, а бути готовими до всього. Стрибок з парашутом може знадобитися один-єдиний раз, але виконати його ти маєш відмінно», – зауважив генерал-майор Михайло Забродський.

Галіна ЖОЛТІКОВА

Лист рідним солдата

Когось війна ламає, хтось – черствіє, а хтось, як яблуневий цвіт, розквітає і стає сильнішим наперекір всім бідам. Майже на рік дванадцятирічна Діана розлучилася зі своїм трирічним братиком, для якого весь час була і мамою, і сестрою, як і для другого, шестирічного брата, якого тепер не віддає чужий і ворожий до всіх нас Донецьк.

Притулок там, притулок тут, а посередині – війна...

Діана, і ось цей лист – рідним і близьким солдата. Коли знаходяться такі слова, додати нічого...

Нехай кожен, хто чекає свого солдата, отримає цей лист.

Директор Центру соціально-психологічної реабілітації
м. Краматорськ
Ігор Половинко

Діана: «Если бы у меня был такой папа...»

„Письмо рідним і близьким солдата“
Уже почти год я пишу в письмах
для детей городе Краматорске.

А когда на дни защиты детей к нам
на праздник пришли воины, они
протягивали каждому из нас свои
защитные ладони, которыми пахли
самыми и самыми.

А стало и, как все остальные дети,
протягивала им свои руки, а они
на огибали притали мои ладошки
в свои большие мощные ладони
и плакали. Да, плакали, не срывая от
нас своих слез.

Это были самые красивые ладони,
в которых было что-то, способное поднять,
защитить, согреть, как мама, а душа
плакала.

Если бы у меня был такой папа, я бы
сказала ему: „Пап, я горжусь тобой“.

спасибо, что ты у меня есть такой
самый-самый, и я тебя люблю. Если
бы у меня был такой папа, я бы
сказала что-то такое и вальное, чтобы
он мог гордиться мной. Если бы
у меня был такой папа...

А не могу сказать солдатам мои
мысли, но пишу это письмо рідним
и близьким всех солдат, которые сража-
лись на войне, чтобы сказать спасибо за
ваши смелость, мужество, оттого, что
вы можете гордиться, что у вас
есть такой папа.

2 июля
2015 г.
Діана.

ВОНИ – НАЙКРАЩІ!

На світанку українські десантники були розбуджені більш різко, ніж їм цього хотілося б. Будильником виявилася чергова атака терористів. Сильні вибухи стрясає повітря. Стугоніла земля. Здригалося небо. На українські позиції убивчою зливою сипалися ворожі кулі, градом летіли осколки снарядів і мін

Прислів'я, що двічі снаряд в одну вирву не влучає, ця дійсність жорстко спростувала. Уламки від смертельного залізничя відколювали шматки цегли від стін будинку, де перебували українські відчайдухи. Каміні різної величини сипалися їм на голови.

– Та-ак! Це вам, скажу, братчики, не готель «5 зірок», де все враховано! – обтрушуючись від такої «присипки» та випльовуючи

з рота пісок, щосили вигукнув десантник середнього віку. – Ні тобі кави у ліжечко, ні рушничка свіжого.

– Мрій обережно, а то здійсниться! «Будет тебе и ванна, будет тебе и кофа, будет и какава с чаем», – під схвальний загальний регіт усієї команди відповів мрійнику його односельчанин-побратим.

У цій розрадній для бійців хвилині не брав участі лише коман-

дир. Він зосереджено спостерігав за розвитком подій. І не даремно. Бойова напруга лише зростала. Терористи почали гатити з усієї зброї, яка в них тільки-но була. Комбриг зрозумів: наближається серйозне випробування. Присадивши своїх гумористів, він суворо наказав: «Хлопці, зосередьтесь! Викликаємо вогонь на себе!»

Бійці, презирнувшись між собою, вмить посерйознішали.

Командир 80-ї окремої аеромобільної бригади полковник Андрій Ковальчук: «Українські воїни стали справжніми професіоналами. Мені технічно дуже легко керувати бригадою. Я абсолютно впевнений у професійності моїх командирів. Знаю, що мої накази, передусім у бою, будуть виконані на найвищому рівні. Якщо буде наказ йти вперед – підемо! Без проблем»

Вони добре знали: від команди, яка щойно пролунала, залежить, хто надалі пануватиме на цьому маленькому плацдармі великої війни. Тож, опинившись у епіцентрі обстрілу та ризикуючи життям, – снаряди рвалися за 100 метрів від десантників, – вони дали змогу фахівцям виявити вогневі позиції противника та прицільним потужним вогнем уразити найбільш небезпечні і броньовані цілі. Із цим завданням підрозділ упорався на «відмінно». Свій рубіж вони відстояли. А їхній девіз «Ніхто, крім нас!» набув ще одного значення: «Викликаємо вогонь на себе!»

Із цим повністю погоджується і командир 80-ї окремої аеромобільної бригади полковник Андрій Ковальчук. Він по-діловому стриманий. До такої поведінки його зобов'язує посада. Офіцер має чималий бойовий досвід, його спогади ятрають серце.

– Наприкінці серпня 2014-го в луганському аеропорту шестеро моїх хлопців потрапили в полон, – пригадує комбриг. – Їх заскочили зненацька і вже вели під конвоем у тил російського тактичного угруповання. У конвої були росіянин і дагестанець з російської мотострілецької бригади. Останній брутально лаяв хлопців та все допитувався, чого вони прийшли на «його» землю! Один з моїх не витримав і міцним словом пояснив «джигіту», де саме знаходиться його земля. За це, звичайно, відразу отримав автоматну кулю в руку... Уявляєте, скільки нашому солдату потрібно

було мужності для такого вчинку, знаючи, що його можуть вбити будь-якої миті?! Ну, як такими не пишатися, як їх не любити? Полонених тоді врятував наш капітан Михайлецький. Діючи за правилом десантника: якщо смерть дивиться в очі твого побратима, переведи її погляд на себе, – відчайдух вийшов на перехоплення конвою та застрелив росіянина. Дагестанцю пощастило: під кулями утік. А мої тим часом укрились у розбитій будівлі, щоб

оговтатись й оцінити обстановку. «Джигіт», добігши до своїх, вивів на пряму наводку танк Т-90. Саме під ту будівлю. У хлопців майже не залишилося протитанкових засобів. Довелося викликати вогонь нашої важкої артилерії на себе. Танк вшився, а дагестанець незабаром за іронією долі потрапив у полон уже до нас. Він добре давав свідчення. У нас протягом п'яти місяців захисту аеропорту було вдосталь дуже «балакучих» полонених із кадрових російських військових.

– Та найгарячіше було в луганському аеропорту, – продов-

жує розповідь полковник Андрій Ковальчук. – Протягом п'яти місяців там точилися дуже серйозні запеклі бої. Коли наші бійці опинилися в повному оточенні, бригада у складі двох батальйонних тактичних груп здійснила 85-кілометровий рейд у тил противника та прорвала кільце. Далі ми півтора місяця те кільце розширювали. Паралельно визволяли від сепаратистів населені пункти поблизу обласного центру. Ще виконували бойові завдання на Бахмутській трасі, 32-му блокпості, у Кримському, Станиці Луганській, Дебальцевому...

Хронологію подій встановлювали вже потім, коли бригада виконала завдання та залишила аеропорт.

У травні хлопці взяли аеропорт під охорону. За місяць з невеликим аеропорт повністю оточили ворожі війська. Почалися інтенсивні бої. Якийсь час до ротної, а потім батальйонної тактичної групи бригади в аеропорт доставляли боекомплект, поповнення та їжу виключно літаками. Та в липні виникла гостра необхідність деблокування групи.

– Я очолював цю операцію особисто, – згадує ті події командир 80-ї окремої аеромобільної бригади. – Під час рейду отримав кульове поранення, але прийняв рішення залишитися в аеропорту. Ситуація на той момент вже була кепська. По десантниках били з усього, що було у ворога: з «Градів», «Смерчів», артилерії всіх видів і калібрів. В аеропорту було радянське бом-

босховище з литими стінами завтовшки в метр. Так після одного з влучень одна зі стін «поїхала» убік на метр.

Нині існує аналіз обстановки, зроблений на підставі супутникових знімків. У ньому розписане все: звідки висувалася ворожа техніка, де розміщувалась артилерія. Задokumentоване знищення всієї інфраструктури в радіусі 6 кілометрів від меж летовища.

– Я особисто можу свідчити про ступінь участі російських військ, які наступали 30 і 31 серпня, – голос комбрига ставав дедалі твердішим: – Це були суто російські кадрові підрозділи. Зокрема батальйонна тактична група Дагестанської мотострілецької бригади та десантники зі Псковської дивізії.

Ми захопили багато полонених: кадрових офіцерів, прапорщиків, солдатів. Ще з того дня, коли ми прорвали кільце оточення, ми потерпали від масованих обстрілів з «Градів», танків, важких мінометів. Найбільш тяжко було, коли по нас почали працювати «Піони» та «Тюльпани». Ці артилерійські засоби з квітковими назвами призначені для знищення бункерів і дотів. Ці обстріли руйнували сховища, залишаючи триметрові вирви та розбиваючи метрові залізобетонні стіни. Однак мої бійці були вже впевнені в собі, моральний дух був надзвичайно міцний. Паніки та непорозуміння не було.

– Після розблокування та пробиття коридору колони йшли до нас виключно під мінометними й артилерійськими обстрілами великого калібру, – дивлячись у далечінь, полковник продовжує: – Багато разів ці колони зупинялися за 17 кілометрів, бо ніхто з водіїв не хотів їхати далі. Я відбирав і відправляв своїх хлопців, щоб

Найгарячіше було в луганському аеропорту. По десанниках били з усього, що було у ворога: з «Градів», «Смерчів», артилерії всіх видів і калібрів

Діючи за правилом десантника: якщо смерть дивиться в очі твого побратима, переведи її погляд на себе, – відчайдух вийшов на перехоплення ворожого конвою

довести ту техніку до аеропорту. Ми швидко розвантажували машини та виводили їх під щільним вогнем назад. І вихід з луганського аеропорту був спланований. У нас майже не залишилося боєприпасів, у наявності – лічені одиниці гранатометів і СПГ, якими можна воювати з танком. Багато озброєння було спалено та знищено під час артилерійської підготовки танкових атак. Доцільність нашого перебування там сама по собі відпала. Вся інфраструктура була зруйнована. Пригадую, як в останній день перед відходом алея дерев уздовж дороги поблизу аеропорту просто палала. Земля була випалена вщент. Асфальт горів. Усе – в осколках. Усе свідчило про те, що тут точиться повноцінна війна з усіма її жахливими атрибутами. Це важко уявити, а не тільки описати. Я виходив останній, зі мною ще сто бійців...

– Я завжди відчував відповідальність за своїх хлопців, – говорить командир десанників, пояснюючи: – Виходити у світлий час не було сенсу – нас би накрили артилерією у відкритому полі. Російські танки діяли, як зграя голодних псів. Вони врзалися у позиції десанників, били по них

прямою наводкою. І швидко тікали, коли десантура огризалася гранатометами або дедалі частіше викликала вогонь рідної «арти» на себе. Але ми – вийшли!

– Та не буває біди, щоб не вийшли гаразди. Ми – змінилися, – з гордістю констатує полковник Ковальчук. – Українські воїни стали справжніми професіоналами. Це показали наші останні навчання на «Широкому Лані». Вони були бригадні та проводились уночі. Коли ми вийшли на полігон для виконання завдання, жоден наш офіцер або солдат не знав місцевості. Але буквально всі визначені завдання мої підлеглі виконали блискуче. Це все завдяки набутому бойовому досвіду. Зараз мені технічно дуже легко керувати бригадою. Я абсолютно впевнений у професійності моїх командирів. Знаю, що мої накази, передусім у бою, будуть виконані на найвищому рівні. Якщо буде наказ йти вперед – підемо! Без проблем.

– Щодо розмов, ніби російська армія воює краще за нашу, – маячня. Там у них була часта паніка та багато армійського безглуздя. Як командир бригади з досвідом скажу, що не така вона

вже й професійна, як про це говорять. Як відомо, з великої хмари часто буває малий дощ, – посміхається Андрій Ковальчук. – Росіянам далеко до українського війська – ми воюємо краще. Ось, наприклад, елементарне: я сам бачив, як разом з бойовою технікою в їхній колоні йшов бензовоз у секторі обстрілу нашої артилерії. Це відверте нехлюство! Або: екіпаж цієї ж машини, блукаючи на місцевості, заїхав на наш опорний пункт. Можна тільки здогадуватись, яке там управління, якщо їхній командир переплутав свій опорний пункт з нашим. Це геть не вершина майстерності офіцера. У росіян таких випадків безголовості – безліч!

– А ось українська армія змужніла! – стверджує з упевненістю десантник. – Взяти хоча б аеропорт – найбільший стратегічний об'єкт на луганському напрямі. Для незаконних збройних формувань і росіян летовище було, як кістка в горлі. Упродовж цілих п'яти місяців наша артилерія звідти перекривала їм усі

шляхи та підступи. Тому всі зусилля противник кинув на аеропорт. На його штурм батальйонна тактична танкова група з Дагестану направила своїх людей на Т-90, які в них на озброєнні. «Дев'яносток» було двадцять. Це підтвердив навіть той же полонений дагестанець. Крім того, на нас наступало десять танків Т-72. У результаті – усі вони були знищені, згоріли в найближчих лісо-смугах, попри явну перевагу ворога в засобах і живій силі. Але ми вистояли! І хоча то були найважчі для нас бойові дії, іноді доходило до рукопашної, факт говорить сам за себе. Ми – найкращі!

– Важко лише втрачати своїх людей, – очі військового наповнюються неймовірним сумом. – Ми втратили 82 бійці. У болю – довгі корені. Я пам'ятаю обставини, час, день і місце, де кожен із них загинув. Я хочу схилити голову перед рідними, батьками хлопців, які віддали життя за перемогу. Тринадцять з них відповідно до Указу Президента України були посмертно нагороджені

Довідка ВУ

У січні 1980 року 1-й десантно-штурмовий батальйон нинішньої 80-ї окремої аеромобільної бригади в повному штатному складі був введений у Республіку Афганістан. Близько 150 його офіцерів, прапорщиків, солдатів і сержантів за зразкове виконання бойових завдань були нагороджені бойовими орденами та медалями.

У січні-березні 1990 року особовий склад успішно виконував завдання уряду з роз'єднання сторін міжнародного конфлікту в м. Степанакерт у Нагорному Карабаху.

Упродовж 2005 року десантники виконували бойові завдання у складі стабілізаційних сил НАТО в Республіці Ірак у складі 81-ї тактичної групи. Вона стала єдиним військовим контингентом нашої держави, який, виконуючи завдання за її межами, не втратив жодного військово-службовця.

В антитерористичній операції на Сході України бригада воює з перших днів

орденами «Богдана Хмельницького» та «За мужність».

Десантники вкотре довели: українці є героями, а Україна – героїчна країна! Коли перед нами постало питання: незалежність чи небуття, – ми обрали незалежність і встали на її захист.

І сьогодні девіз десантників «Ніхто, крім нас!» став гаслом всієї української армії. «Ніхто, крім нас», – говорять артилеристи. «Ніхто, крім нас», – говорять піхотинці. «Ніхто, крім нас», – говорять сапери... «Ніхто, крім нас», – говорить весь український народ. Тож ми – переможемо!

Віктор КОБЗА,
Олег РОМАНОВИЧ

Вибір Героя

...Гордо здіймають свої голови тисячолітні Карпати. Здається, що жодна жива душа не дістанеться їхніх вершин. Тільки сріблястим сталевим птахам-літакам це до снаги. Хлопчик, як тількино зачує знайомий гуркіт двигунів, стрімголов вибігає на подвір'я й довго дивиться вслід рукотворному диву. Для себе він вже давно вирішив: буде льотчиком. І обов'язково військовим, про якого вчителька зовсім нещодавно читала на уроці.

Важко собі уявити, що кремезної статури чоловік у військовій формі (справжній карпатський легінь) із Золотою Зіркою на грудях і є тим хлопчиком, який пристрасно марив небом. Дитяча мрія здійснилася. І хоча він зараз не в небі, а на землі виконує свій воїнський обов'язок, Василь Зубанич не вважає себе оманутим долею.

“У нашому роду не було військових. Це так... Дитяча мрія. Мабуть, всі колись перехворіли бажанням відчувати висоту. Але моя мрія перейшла в реальність. Втілюючи мрію, я вступив 2000 року, відразу після закінчення школи, в Одеський інститут сухопутних військ”, – каже офіцер.

Командир 15-го окремого гірсько-піхотного батальйону 128-ї окремої гірсько-піхотної бригади оперативного командування “Північ” Сухопутних військ Збройних Сил України із доброзичливою усмішкою розповідає про свої перші кроки на шляху до мрії. А ще п'ятнадцять років тому юнак із села Голятин Міжгірського району, що на Закарпатті, розгублено роззирався, потрапивши у військовий виш. Адже йому

бракувало досвіду, але була мрія, та неймовірне бажання втілити її в життя. Батьки, хоча і з повагою поставилися до вибору сина, у глибині душі хвилювалися. Але Василь наполягав на своєму. Ось так і розпочалося його самостійне життя. Своєрідний “вільний політ”, у якому траплялося багато труднощів і перешкод.

Долати їх з гідністю допомагала фраза, яку Василь Зубанич узяв собі за життєвий девіз: “Бачу мету – не бачу перешкод”. А ще – особистий приклад командира

роти в одеському інституті Валерія Федоровича Залужного, якого й зараз згадує з вдячністю.

“Ця людина внесла дуже велику лепту у формування мене як командира. Адже саме в інститутських стінах йде формування особистості. Саме командир роти формує твої погляди на військову службу взагалі, гартує тебе як людину й офіцера. А мій командир був людиною слова, справжнім професіоналом, фанатом своєї справи”. Ота цілеспрямованість, а ще – вірність

даному слову й доброзичливість у стосунках із підлеглими й привернули увагу майбутнього військовика. Одразу вирішив у всьому наслідувати свого командира й не пропустити повз вуха жодного його слова. Тим паче, що ротний виявився людиною хоча й суворою, але справедливою й не цурався розмов із курсантами. Часто траплялося так, що й свої нечисленні вихідні з ними проводив. Так поступово Василеві відкривалися таємниці військової справи. Оскільки ж одразу визначив для себе вірні орієнтири, то й навчання йому давалося легко.

Військову службу лейтенант Зубанич розпочав у 24-й окремій Залізній механізованій бригаді в місті Яворів. Звичайно, як і всім, йому довелося долати перші труднощі військової служби. І не могло бути інакше. Адже 24 бригада має потужні традиції та веде свою славетну бойову історію ще з 1918 року. Недарма девізом військовиків стали слова: “Залізна воля, залізний дух і крок залізний”. Але й тут вчорашньому випускникові пощастило на мудрого командира.

«Я чудово пам’ятаю свого командира роти капітана Мамалка Романа Григоровича, хотів би і надалі продовжити з ним службу», – згадує Василь Іванович

Те, чого навчився від наставників і старших товаришів по службі, знадобилося на практиці, коли став командиром роти 15-го окремого гірсько-піхотного батальйону 128-ї окремої гірсько-піхотної бригади. Потім – переведення на посаду начальника штабу батальйону. А 31 грудня 2013 року Василь Зубанич отримав несподіваний новорічний “подарунок” – його було призначено командиром батальйону.

Служба командира непроста. Адже в підпорядкуванні сотні підлеглих. І кожен із них – індивідуальність, неповторна особистість. І з кожним потрібно знайти спільну мову, підібрати не “ка-

зенні”, а щирі, сердечні слова, щоб достукатися до серця людини.

“Найперше – це особистий приклад і спілкування, – твердо переконаний підполковник Зубанич. – А ще – бути людиною слова”.

І командир твердо дотримувався визначених орієнтирів. У складних ситуаціях, яких на службі не бракувало, завжди намагався подумки радитися зі своїми наставниками. Міркував, як би вони вчинили на його місці. Але остаточне рішення завжди намагався приймати сам. Адже, хоча й вичитуються у навчальних закладах відповідні курси, та ще ніхто не навчив (та й не навчить) за підручниками людяного ставлення до свого ближнього. Бути командиром – це навіть не покликання. Це – справжнє мистецтво, опанувати яке можна лише самотужки. Зажити повагу й довіру підлеглих, стати для них прикладом, не шкодувати для військовиків особистого часу –

ось вона, формула успіху від кавалера Золотої Зірки.

Будні військовика специфічні. Часто вони розпочинаються глибокої ночі й тривають до опівночі. Нелегкий вибір постає перед командиром під час виконання бойових завдань. Доводиться вирішувати, обирати: втратити цілий підрозділ чи певну групу. І якими настановами, указами й параграфами тут користуватися? Надто коли рішення потрібно прийняти негайно. Коли на роздуми залишаються лічені секунди. Коли від кроків, що зараз зробиш, залежать життя людей... Чим виміряти цю неймовірну відповідальність?

Навіть кораблеві після далекого плавання потрібно відпочити у спокійному порту. А військовій людині потрібен міцний тил. І не лише на полі бою, але й удома. Дружина військовика – це не просто статус, це – покликання. Не кожна жінка знайде в собі сили стати дружиною солдата. Жити в службовій осе-

лі. Тижнями чекати чоловіка з небезпечних завдань. Допомогати збиратися рідній людині, яку підняли з ліжка опівночі по тривозі. Бути уважною співрозмовницею і мудрою порадицею.

Василеві Івановичу пощастило. Адже вже кілька років має поруч із собою саме таку людину. Дружина розуміє чоловіка з півслова. Ніколи командир не почув від коханої жодного докору. Завжди уважна й привітна жінка зустрічає його на порозі квартири. Прибрано й затишно в їхній оселі. Тому поспішає чоловік на вогник рідних вікон. Адже знає, що вдома чекають. Якось відразу відступають на задній план усі робочі клопоти. А коли дружина неспішно розповідає про те, як провела день, і вірне рішення ніби саме собою знаходиться. Щоранку вирушає на службу Василь Іванович у доброму гуморі. Адже напуттям йому в новий

день є сповнені любові слова дружини. Навіть захоплення чоловіка гірськолижним спортом жінка розділила. Без остраху вперше ставала на лижі, бо відчувала підтримку й захист коханого чоловіка.

Можливо, саме кохання близької людини охороняло Василя Зубанича, коли підполковник 10 місяців разом із ввіреним йому батальйоном провів у зоні бойових дій. 15-й батальйон завжди був на хорошому рахунку. Підлеглі Василя Івановича неодноразово проявляли себе як професіонали. Про них командир може розповідати годинами. Здається, як у вирі облич, характерів і доль запам'ятати кожного й приділити йому необхідну увагу? Підполковникові Зубаничу це вдається. Вважає, що кожний командир має плекати в собі оту чуйність й уважність до підлеглих, яка неодноразово ря-

тувала під час конфліктних ситуацій. Про тих, з ким пліч-о-пліч ступив на палаючу землю Сходу, говорить тільки добре. Не втомлюється розповідати про високий професіоналізм та найкращі особисті якості вояків. Адже з цими людьми йому довелося не мало не багато, заглядати в очі самій смерті.

У березні 2014 року батальйон "розпочав свій тур Україною", як говорить сам його командир про виконання низки стратегічно важливих завдань на Сході. Військовики пройшлися по всій Луганській області. Бахмутівка, Чорнухине, Трьохізбенка... І всюди – запеклий опір бойовиків, які у своїй "війні" не гребували ніякими методами. Та все ж ратне навчання, що ще у мирний час пройшли солдати під командуванням Василя Івановича, дало результати. 15-й батальйон наводив справжній жах на бойовиків і найманців. Бажаючи хоч якось відігратися, сепаратисти оголосили підполковника Зубанича військовим злочинцем. А його підлеглим приписали всі звірства, що самі

Зажити повагу й довіру підлеглих, стати для них прикладом, не шкодувати для військовиків особистого часу – ось вона, формула успіху від кавалера Золотої Зірки.

ж і чинили, тероризуючи місцеве населення. Кінцевим пунктом призначення цієї місії став трагічно відомий луганський аеропорт. Військовим не звикати опинятися в епіцентрі бою. Коли власне життя й життя ввіреного тобі підрозділу залежить лише від особистої мужності й професійності. Але ті бої перевершили все. Під час прориву у складі штурмової бригади для забезпечення відходу підрозділів, що потрапили в оточення, Василь Зубанич отримав осколкове та вогнепальне поранення. Як і кожна жива людина, потер-

на свою адресу. Твердо перекоаний, що його вчинок – єдиний правильний особистий вибір. Вибір командира.

“Ніхто б не покинув свій підрозділ”, – небагатослівно й суворо говорить підполковник про ті події. Він так і вчинив. Адже потім був ще Дебальцівській напрямком, де тривали не менш запеклі бої. Але не вони залишили слід у пам’яті. Адже, як не парадоксально це звучить, були просто робочими буднями українських вояків. Перша втрата – ось що й досі не може забути чоловік. Неочікувана й безглуз-

а ще – про бойових побратимів, думав підполковник Зубанич, коли у березні 2015 року із рук Президента – Верховного Головнокомандувача Збройних сил України Петра Порошенка отримав орден “Золота Зірка” за виняткову особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України.

“Така нагорода – це не досягнення однієї людини. Це нагорода цілого підрозділу. І я дуже радий, що ми зуміли отримати ще й високе звання Героя України, – говорить Василь Іванович, вперто відмовляючись визнавати Золоту Зірку особистим досягненням.

А ще підполковник мріє Зубанич про первістка. Щоб разом із родиною на вихідні виїжджати на природу, кататися на лижах та грати в настільний теніс. А ще – вчити нащадка плавати. Адже сам чоловік неабияк любить цей вид спорту. Про те, яку дорогу оберуть його діти, ще не задумується. Але вже остаточно вирішив, що заважати їм у здійсненні мрій не буде. І навіть якщо комусь із них захочеться себе випробувати на військовій ниві, буде лише заохочувати й

пав від фізичного болю. Але від евакуації із зони бою категорично відмовився. Адже покинути батальйон означало б зрадити своїм життєвим принципам і кинути напризволяще десятки людей. Обдурити, зректися підлеглих – ось що Василь Іванович завжди вважав за найтяжчий злочин. Адже, коли вчиниш таке, вже не гідний носити не лише почесне звання командира, але й узагалі називатися людиною. А слова “особиста мужність” і “героїзм” і зовсім не хоче чути

да, як і всіляка смерть, що обриває людське життя. Нічим тоді не зміг зарадити командир. Окрім військового досвіду, в умовах реальних боїв завжди існує непереборна сила обставин. Коли прорахувати ВСЕ просто немає можливості.

Саме про них, полеглих за Українську державу товаришів,

Емблема
15-го
окремого
гвардійського
гірсько-піхотного
Севастопольського
ордена
Богдана
Хмельницького
батальйону

підтримувати порадами. Бо сам має колосальний професійний досвід. А ще – мужнє й людяне серце. Як і належить справжньому Герою – захиснику Вітчизни.

Олександра ВАСИЛЕНКО

Батьківщині — вірний син, а підлеглим — батько

Герой України генерал-майор Сергій Петрович Кульчицький завжди з гідністю виконував свій військовий обов'язок, свято беріг честь військового мундира та до останнього подиху був відданий Батьківщині

Його дитячі роки промайнули у віддалених гарнізонах на Далекому Сході Радянського Союзу, де проходив службу його батько — офіцер. Вже в 10 років хлопець вмів стріляти із пістолета та автомата, дуже цікавився армійським життям. Тож закінчив Усурійське суворовське училище, а потім на «відмінно» й Далекосхідне вище загальновійськове командне училище у Благовіщенську Амурської області.

Лейтенантська кар'єра розпочалася за полярним колом, в селищі Печенга-1, яке місцеві прозвали «Спутник». 7 років служби у бригаді морської піхоти Північ-

ного флоту його так загартували, що де б потім не служив, завжди почував себе морським піхотинцем. І завжди заживав повагу товаришів по службі, непохитний авторитет серед підлеглих. Його високо цінувало командування. Адже був не лише сильною та волевою особистістю, а й турботливим та справедливим командиром.

Березень 2014 року. До навчального центру Національної

гвардії у Нових Петрівцях, що біля Києва, починають з'їжджатися люди. Всі переважно в цивільному. Проте дехто вже встиг підготуватися до служби: хтось був у камуфляжі, комусь вдалося прикупити хоча б елементарне армійське спорядження. Та лише одиниці з них раніше тримали в руках зброю, знають, що таке злагодження підрозділів і як правильно облаштовувати блокпости, а також ще багато-багато

Жоден начальник нічого не вартий без спільної роботи з підлеглими, а те, чого він досяг, — лише заслуга його особового складу

інших нюансів військового мистецтва.

Перше шикування на плацу та перше знайомство із комбатом. Здивуванню нацгвардійців не було меж, коли побачили його – статного, підтягнутого генерала, з мужнім обличчям та вольовим поглядом. Невже він особисто тренуватиме їх? А генерал, оцінивши ввірений йому підрозділ, ані словом, ані жестом не видав емоцій та хвилювання: адже на навчання абсолютно не підготовленого особового складу – лише 2 місяці, а далі – суцільна невідомість: неоголошена війна із невідомим противником.

Пробувши із бійцями кілька днів, генерал-майор Сергій Кульчицький зателефонував своєму другові та товаришу по службі полковнику Михайлу Фейфурі: «Ви знаєте, тут у переважній більшості такий контингент, що я не впевнений, що їх можна чогось навчити». І з передчуттям того, що доведеться воювати по-справжньому, говорив: «Навіщо весь той героїзм, якщо немає елементарних військових навичок?» А вже в зоні АТО солдати боялися не за себе, а за свого командира, бо знали, що без нього нічого не варті. Він сам доправляв бійцям їжу, вибивав їм бро-

нежилети, оберігав, як тільки міг, і був завжди поруч.

Кульчицький не залишав своїх підлеглих ні на хвилину. І відстоював їх, як тільки міг. Навіть одного разу відмовився вести туди, де могла бути засідка терористів. І передчуття не підвели талановитого командира. Туди були кинуті спецпідрозділи, але й ті зазнали втрат. Щоб було із необстріляними нацгвардійцями, генералу навіть уявити було страшно. Він дорожив кожним. Можливо, тому в нього не було жодного «200-го». Бійці це розуміли та цінували, між собою почали називати його просто – «Батя».

Та щоб повністю зрозуміти феномен Кульчицького, потріб-

но добре знати його. Він ніколи не говорив: «Я це зробив». Займенник «я» він завжди заміняв на «ми». В нього був принцип: жоден начальник нічого не вартий без спільної роботи з підлеглими, а те, чого він досяг, – заслуга його особового складу. І ніколи не зважав на статуси, чини та погони. Вже полковником, командиром Галицької бригади сам із товаришами по службі копав траншеї, щоб провести дренажну систему біля клубу, лагодив дахи, думав, як нагодувати солдатів, адже держава виділяла на це мізерні кошти.

Так, доволі показовою є історія з клубом військової частини Національної гвардії, що у Львові. Говорячи про генерала Кульчицького, всі згадують про клуб, який дістався підрозділу Сергія Петровича у спадок від попередників. Сама частина була в дуже занедбаному стані. «Тут 2006 року, коли йшли дощі, у приміщеннях сиділи під парасольками, все занепадало: дах протікав, майно псувалося. Готували жажливо, а до їдальні через антисанітарні умови та сморід неможливо було наблизитися», – ділиться спогадами колишній заступник командира частини полковник Андрій Лалак.

Клуб перебував у такому стані, що його повинні були списувати: аварійний дах, у підвалі води по щиколотку, й вона ніколи не висихала, стара електропроводка. І це ще не повний перелік. Тодіш-

Він не шукав легких шляхів, а завжди думав, як зробити щось правильне.

ні працівники казали, що зробити тут нічого не вдасться.

– Прийшов Петрович, так між собою його називали, і через півроку підвал висох, а потім почали відновлювати приміщення. Тепер тут спортивний зал, бібліотека, і гордість частини – мультимедійний тир, аналогів якому немає в жодній військовій частині, – згадує Лалак.

Лише власним прикладом можна добитися від підлеглих того, чого бажаєш, – вважав Сергій Петрович. Дах лагодити – він перший бере літературу з будівництва та вчиться, вогнева підготовка – він перший у тирі вибиває максимальну кількість очок, немає ремонту в казармі – їде до Києва і «вибиває» кошторис на необхідні матеріали. І так всюди. Адже в пріоритеті – люди.

«Він був радий, якщо щось робиться для людей. В перші роки незалежності все тягнулося в частину. А тим більше, що в Національній гвардії нічого не давали, крім зарплати. Всі працювали, і ніхто не думав про свої блага, як то стати на чергу на квартиру, – адже – «Україна понад усе!», – згадує полковник Фейфура про перші роки служби в Україні тоді ще капітана Кульчицького.

Тож, заклавши фундамент у ремонт аварійних споруд частини, Сергій Петрович зі своїм заступником з бойової спеціальної підготовки Андрієм Лалаком взялися за професійні навички та влучність стрільби у підлеглих. «У тирі чоловік із 25 стріляють, випустили по 3 набой, порахував дірки в мішенях – лише 5 влучень», – ділиться враженнями Андрій Юліанович. Тож він спроектував мультимедійний тир, розробив програму та почав вчити нацгвардійців за новою методикою. Рядові та офіцери займалися так наполегливо, що невдовзі бригада стала зразковою. А це означало, що понад 60 % особового складу були підготовлені за всіма напрямками на оцінку «відмінно». Всі займалися, як то кажуть, не з-під палки, а рівняючись на свого комбрига, який був для них взірцем у всьому.

«Так, він міг зробити все, – згадує вдова генерала Надія Богданівна Кульчицька, – і в «десятку» стріляти, і з парашутом стрибнути, і смачного борщу зварити. Всебічно розвинена така особистість, за якою тягнуться. Таких одиниць, їх мало, але коли поруч із тобою така людина, то здається, що таких багато».

«Якщо хтось питав, де Кульчицький, то завжди казали, що на прикухонному господарстві, або на даху, – там, де працюють люди. Тому що він за всіх переживав, – згадує Михайло Васильович Фейфура. – Він як новатор, хотів довести всім Внутрішнім військам, що морський піхотинець, армійський офіцер, може зробити так, як ніхто інший. Наприклад, про добру традицію, яка була ще на початку 90-х – святкувати Новий рік із сім'ями на території частини – дещо забули. Він цю традицію відновив. До участі в номерах художньої самодіяльності залучив неактивних, сором'язливих чо-

Сергій Кульчицький на все життя залишиться в серцях людей

ловіків.

А вони несподівано розкрилися, їхні дружини по-новому на них почали дивитися».

Коли у львівській частині переоблювали казарму, Сергій Петрович почав з 4-го поверху. Коли його питали, чому не з першого, він відповідав: «Щоб не було показухи. А то інші командири роблять навпаки і не добудовують. У мене так не буде!» Але не склалося так, як хотів комбриг. Його перевели на іншу, вищу посаду, вищу, в командуванні, а службовий кабінет, попри високий статус хазяїна, так і залишився без ремонту та сучасних меблів.

Коли Сергій Петрович Куль-

чицький обійняв посаду начальника управління з бойової підготовки в Головному управлінні в Києві, він приступив до відпрацювання всіх планів бойової підготовки. У відповідності до норм перевіряв боєготовність. Багатьом не подобалися започатковані Кульчицьким кардинальні зміни, із цим він миритися не міг. Його не приваблювали ні статус, ні чин керівника високого рангу, ні кабінет із ремонтом. Без вагань змінив столичний асфальт на блокпости в зоні АТО, на будні поруч із побратимами, на солдатську кашу, яку їли просто неба... Він він не шукав легких шляхів, а завжди думав, як зробити щось правильне, щось хороше.

Не для себе, для інших.

Тому, наражаючись на небезпеку, сам сідав в гелікоптер, щоб доправити на місце базування свого підрозділу харчі чи боєприпаси. Сам перевіряв, наскільки хлопці спроможні виконати поставлене завдання, а в скрутну хвилину завжди був поруч.

Один із його підлеглих розповідав про таку операцію на Донбасі: «Батя» був серед перших, хто дістався ворожого блокпоста. І коли всі підбігли, він уже сидів там. «Ось тут ми і будемо воювати», - без жодного сумніву мовив бійцям. А далі каже: «Що, хлопці, стрьомно?». «Стрьомно», - відповіли своєму командирі. «Ну,

нічого, легко тут не буває», - заспокоював вояків.

Він був грозою для терористів. Кидався у бій, бо свято вірив, що найманцям, які заробляють гроші на чужій крові та життях мирного населення Донбасу, не місце на його рідній землі. Чеченці, які воювали на боці терористів, досить добре були обізнані, хто такий Кульчицький. Вони побоювалися вступати з ним у бій, і дали генералу оцінку: «Достойний противник».

Пілот Олександр Макеєнко – єдиний, хто вижив у підбитому терористами вертольоті Мі-8. І коли ледь живого авіатора знайшли біля уламків палаючого гвинтокрила, перше, що він запитав: «Що з генералом?»

А коли всі дізналися, що більше ніколи не буде поруч із ними їхнього наставника, заступника від всіх бід, справжнього командира, то сильні чоловіки плакали, як діти.

Сергій Кульчицький назавжди залишиться в серцях підлеглих, в серці люблячої дружини Надії Богданівни, в пам'яті сина та онука.

Сергія Кульчицького огорнуло небо над Карачун-горою. А пурпурові троянди, висаджені на місці падіння вертольота, і досі квітнуть як символ любові та поваги до Воїна-захисника, який зумів залишити світлий спомин про себе у серцях тисяч людей.

Галіна ЖОЛТІКОВА

«ТИХА» ВІЙНА СТАРЛЕЯ ЧОРПІТИ...

Його підрозділ не лише знищував ворожі міни, рятуючи життя українських бійців, а й ставив мінні загородження, стримуючи просування бойовиків на наші позиції

... Якось у дитинстві, перемикаючи телеканали, Сашко натрапив на художній фільм «В зоні особливої уваги», головні герої якого – десантники.

– Від того, що «витворяли» ці хлопці, аж дух перехоплювало, – посміхається він. – Спостерігаючи за їхніми діями, вирішив: буду десантником!

Батьки лише посміхались, мовляв, доки виростеш, сину, ще не одна мрія полонить твою уяву. Та хлопець не збирався її змінювати: незабаром почав активно

займатись спортом, «підтягнув» шкільні предмети. Але так сталося, що по закінченні десятирічки поїхав не до академії Сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного, де готують «крилату піхоту», а до Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Склавши іспити, вступив на факультет військової підготовки, де готували фахівців для інженерних військ. Коли навчався на 4 курсі, факультет перевели до вже згадуваної академії. Коли навчання добігало кінця і

постало питання розподілу випускників, попросив направити його «до будь-якої військової частини, незважаючи на місце її дислокації, але аеромобільної». Відміннику навчання пішли назустріч, визначивши місцем подальшої служби 95-ту окрему аеромобільну бригаду.

– Дізнавшись про це, почувався найщасливішою людиною на світі, – посміхається старший лейтенант Олександр Чорпіта.

Командир інженерно-позиційного взводу – перший шабель

Завдяки «тихій війні» Олександра було врятовано не одне солдатське життя

в офіцерській кар'єрі, на який він став улітку 2013 року. Офіцери-колеги кажуть, що молодий лейтенант у підрозділ приходив першим, а залишав його останнім, весь час проводячи зі своїми підлеглими. А ще Олександр ніколи не соромився звертатися за порадою до старших і більш досвідченіших колег-офіцерів.

...Весна 2014-го. У Криму з'являються перші «зелені чоловічки», а згодом стає «гаряче» і на Донбасі. Старший лейтенант Чорпіта готовий відбути на Схід, аби боронити рубежі Батьківщини. Але як людина військова, чекає наказу. Навесні минулого року його взвод нарешті відправляють у Херсонську область. Там, на кордоні між територією України і півостровом, вони споруджують укриття для особового складу, інші об'єкти, потрібні для відбиття можливого вторгнення російської армії. Через кілька тижнів десантників перекинули в Донецьку область.

На Донбасі разом з бійцями взводу виїжджав на розмінування, знешкоджував і мінні загородження, і розтяжки, і фугаси, коли від одного необережного чи неправильного руху залежало не лише його життя, а й тих, хто поруч: сапер помиляється лише один раз. Знищували й артиле-

рійські снаряди, міни, які не вибухнули. В такі хвилини старший лейтенант неодноразово згадував добрим словом викладачів, які озброїли його міцними знаннями і практичними навичками, що незабаром стали у пригоді.

– Я виконував буденну роботу, нічим не вирізняючись серед однополчан, – каже він. – Мої побратими щодня ризикували власним життям, несучи службу на блокпостах і потрапляючи під обстріли з «Градів» і «Ураганів», супроводжуючи конвої та проводячи розвідку, а ми, як мовиться, вели тиху війну.

Олександр – людина скромна, навіть сором'язлива. Тому промовчав, що завдяки його «тихій війні» було врятоване не одне солдатське життя: адже десятки, сотні мін, поставлених бойовиками на високому професійному рівні, покалічили б, а то й відібрали життя в багатьох бійців, але були знешкоджені саперами.

Одного разу, отримавши наказ, сапери виїхали в район одного з населених пунктів, де належало знищити мінну ділянку, виставлену бойовиками та поставити протитанкові загородження. Після того, як це завдання було виконане, Чорпіта, щоб не наражати підлеглих зайвий раз на небезпеку, відправив їх у

безпечне місце, а сам залишився, щоб привести загородження в бойовий стан. Коли закінчував останні приготування, бойовики відкрили по ньому вогонь. Автоматна черга прошила Олександру ноги, але він відстрілювався та діждався допомоги бійців, які й евакуювали його.

За мужність і героїзм, виявлені під час захисту рідної землі, старший лейтенант Олександр Чорпіта нагороджений орденом Богдана Хмельницького 3-го ступеня. Його мужньому десантнику особисто вручив Президент України Петро Порошенко.

Сьогодні офіцер завершує лікування в Національному військово-медичному клінічному центрі «ГВКГ» МО України. Попри важке поранення, свого життя без армії не уявляє. Він написав на ім'я Міністра оборони рапорт з проханням дозволити продовжити службу. І вірить, що так воно і буде. Хоча наслідки поранення, які ще довго даватимуть знати про себе, Олександр сповнений оптимізму, віри у краще майбутнє.

– Я підтримую зв'язок зі своїми хлопцями, – говорить він. – І разом з ними мрію про той день, коли очистимо наш Донбас від покидьків, що зазіхають на нашу землю.

Сергій ЗЯТЬЄВ

СОРОК ТРЕТІЙ...

Попри оголошене перемир'я, терористи продовжують обстрілювати українських воїнів, а також мирні села та містечка на Донбасі. Серед наших бійців ходить навіть такий жарт про бойовиків: «Вони порушують перемир'я в межах Мінських домовленостей».

Поблизу Горлівки на опорних пунктах виконують завдання бійці 43-го окремого мотопіхотного батальйону. І це за якісь 300 метрів від ворога! Тут звикли жити під дощем з куль лягати спати у чоботях, їсти нашвидку. Тут дорослішають за лічені дні, а досвіду набувають – за години!

Вони – чоловіки різних поколінь і професій. Стоматолог, музикант, господарник, є навіть цілитель... Та коли війна постукала в їхні двері, вони залишили свої улюблені справи та стали на захист рідної землі. Вони пішли в бій за свою свободу. І навіть якщо сили нерівні – вони вистоять! Вони переможуть! Адже незалежність – це вони!

Два дні народження «Шамана»

Серед бійців, які стримують ворожі сили на цьому напрямку, є «Шаман». Цей бородань до війни був знахарем, допомагав людям. До війська прийшов добровольцем. Каже, що «ноги самі його привели». Сьогодні цей колоритний боєць – стрілець-санітар окремого мотопіхотного батальйону. І хоч незабаром йому виповниться 60 років, фору дасть навіть тридцятилітнім.

– У зоні АТО служу із жовтня минулого року. Раніше навіть подумати не міг, що проти нас так звані «брати» підуть війною. Колись ми служили в одній армії, ділили солдатський пайок. Але, напевно, хтось забув, що українці – вільний народ. Тож на схилі років довелося узяти до рук зброю та мізки комусь вправити. А це по моїй частині, – говорить «Шаман».

Правду кажуть: старий воїн – мудрий воїн. «Свій позивний він виправдовує», – переконані побратими, які вже давно пересвідчилися у надзвичайних здібностях товариша.

– На прийом до нього вишиковуються цілі черги, – розповідає боєць Олексій. – Болять ноги – він

майстерно розітре – і біль зникає. Турбує спина – він її «підрихтує». Якщо ж у когось щемить серце та стогне душа – розрадить, будь-те певні, адже багато чого цей чоловік пізнав на своєму життєвому шляху.

Минулої осені 43-й батальйон виконував бойові завдання на Луганщині – поблизу населених пунктів Первомайське, Золоте, тримав рубежі і на 25-му блокпості. Позиції українських військ бойовики обстрілювали щодоби. Гатили нещадно. Тоді багато хто з наших хлопців ризикував життям. Холодний подих смерті відчув на своїй потилиці і «Шаман». Сталося це в ніч на 3 лютого 2015 року. Тож цю дату він вважає своїм другим днем народження.

– Я тоді був на чергуванні разом з хлопцями. По нашому взводному опорному пункту з трьох кілометрів почав гатити танк. Перші бронебійні снаряди пролетіли просто над нашими головами й розірвалися за 30 метрів від нас. А через секунди в хід пішли фугаси, – пригадує ті події «Шаман». – Де та старість й поділася?! Я встиг звалити на землю

нашого старшину. Разом ми хутко добралися до укриття. Наступного ранку, коли збирали осколки, зрозуміли: якби було пряме влучання – з нас був би просто фарш. Та, мабуть, у ту мить поруч з нами був Бог, зберігши мені та моєму побратиму життя.

Мабуть, є ще на білому світі в мене не закінчені справи. Відтепер свій другий день народження буду святкувати в лютому.

Пізнавши страхіття війни на схилі літ, боєць переконаний: «Перемога буде за нами! Інших варіантів не існує. Я знаю, що все буде добре, і ми всі обов'язково повернемося додому живими!»

Вірять, що їхній дідусь повернеться додому і його онуки, один з яких, вже вступив до авіаційного ліцею. Адже є на кого рівнятися!

Музикант. Матрос. Гранатометник

Коли влітку минулого року, на Донбасі було особливо гаряче і гинули наші хлопці, Юрій не зміг бути стороннім спостерігачем, таким собі «диванним воїном», тому сам прийшов до райвійськомату. І про це рішення жодного

разу не пошкодував. Службою у 43-му окремому мотопіхотному батальйоні дуже пишається. Адже піхотинці завжди були на передовій і виконували найскладніші завдання.

У перші ж дні побратими дали Юрію позивний «Якір». Та він і не був проти. Це слово чоловікові було близьким. Бо строкову службу він проходив у Севастополі на підводному човні «Запоріжжя». Морську кокарду тих часів як оберег узяв із собою в зону АТО. У новому колективі поступово зажив повагу. У короткий

термін опанував військову справу та навчився влучно стріляти.

– Непросто було мені дивитися, як росіяни захоплюють близький мені Крим, а люди, які 24 роки годувалися й отримували пенсії завдяки Україні, пішли штурмом на наші військові частини, ганебно ставши на бік країни-окупанта, – пригадує матрос. – За 11 місяців військової служби в АТО найбільше в пам'яті зафіксувалися бої за населений пункт Золоте та 30-й блокпост. Вважаю, що саме там став справжнім воїном-гранатометником.

З юних літ Юрій займається музикою. Сам пише тексти пісень і мелодії. За неповний рік служби на передовій склав чимало композицій. Одну із них присвятив своєму батальйону.

– Музика для мене – як друге життя. Одна із моїх пісень нале-

жатиме нашому славному 43-му батальйону. А називатиметься – «Патріот». Незабаром буде демобілізація. Прийде час повертатися додому. І на прощальному шикуванні я презентую її своїм бойовим побратимам. Мрію, щоб ця пісня стала гімном нашого підрозділу, – каже «Якір».

У мирному житті Юрій планує трохи відпочити в колі рідних, а потім вступити до Академії культури та мистецтв за напрямом «музичне мистецтво».

– От із Божою поміччю стану знаменитим артистом або композитором і тоді свої пісні я присвячуватиму рідним, які на мене

чекають, українському народові, який нас, бійців, підтримує, нашої славній армії та побратимам, які стали моєю родиною, – гордо запевняє український воїн.

Мужній стоматолог

Після закінчення Української медичної стоматологічної академії лейтенант Антанас міг працювати в затишному кабінеті, займатися улюбленою й до того ж прибутковою справою. А він пішов добровольцем на фронт захищати Україну.

– Коли навчався у медичному виші, пройшов підготовку на військовій кафедрі. Отримав звання лейтенанта. Відкрив власний стоматологічний кабінет і готувався до роботи. Але розпочалася воєнна агресія проти України. Для себе зробив висновок, що я не гірший за інших та ще й офіцер запасу. Тож медичну справу довелося відкласти, пішов воювати, – пояснює свій вчинок Антанас, а нині заступник командира роти по роботі з особовим складом окремого мотопіхотного батальйону.

Ось уже близько 10 місяців разом зі своїми підлеглими він виконує бойові завдання в зоні проведення антитерористичної операції. Спочатку його підрозділ діяв на Луганщині, а згодом – поблизу Горлівки. Поставлені завдання на передовій бійці виконують бездоганно.

– Робота з особовим складом – не з легких справ. Проте почесна й дуже відповідальна, – каже «Юстас». – Її можна порівняти з працею священнослужителів, котрі знаходять «духовні ключі» до душі людини. Жоден борець не відмовиться від душевної підтримки. Іноді вчасно сказане потрібне слово знімає напруження, покращує ситуацію.

До того ж вік бійців роти – різний. Більше уваги потребують молоді воїни, хоча мені самому лише тридцять. Але на війні, на жаль, вік не має значення – усі ми рівні. Щодо мотивації, то усі ми прийшли сюди добровольцями, аби захистити Україну. Це нас неабияк єднає. Це нас робить і сильними.

Бійці 43-го окремого мотопіхотного батальйону впевнені, що скоро війна в Україні закінчиться. І це буде наша спільна перемога. А відважні українські воїни, для яких доля рідної країни важливіша за особисті інтереси, стануть прикладом для нової української нації. Вільної і незалежної.

Олег РОМАНОВИЧ

ГІМН НА МОСТУ

Їхні сурми пролунали на весь світ. Музикантам Військового оркестру 194-го понтонно-мостового загону Державної спеціальної служби транспорту України аплудувала вся Європа, а поціновувачі військової музики відвели їм належне місце в міжнародному рейтингу лідерства.

Публіка буквально шаленіла, коли вони тільки-но розпочинали свій виступ. Жодного шансу встояти на місці українські музики своїм глядачам не залишали. Живе спілкування з аудиторією, гумористичні інсценування композицій, феноменальна злагодженість рухів, чудове володіння інструментами та вміло вибудована щодо динаміки програма – усе це викликало

неабиякий захват і шквал емоцій. Демонструючи багатий колорит української культури та національних традицій, вони завоювали серця глядачів на музичних аренах Німеччини, Бельгії, Франції. Їхню майстерність виконання високо оцінив прем'єр-міністр Бельгії Еліо Ді Рупо, а солістка із Нової Зеландії Крістел Бентон виявила бажання лише з ними виконати заключний твір карнавалу «Час сказати до побачення», що проводився у Франції.

Їх цінували, їм раділи, на них чекали. Як кажуть, зірки дарували сяйво їхній кар'єрі, фортуна усміхалася їй оплескувала, а вони взяли і пішли... Пішли на Схід України боронити Батьківщину. Про цей їхній вчинок один із музичних критиків трохи згодом скаже: «Вони взяли найвищу ноту патріотизму».

Ви – молодці!
Ви чудово представили
Україну і тому були найліпшим
оркестром!
У ті дні я почував себе
гордим, що я – українського
походження!

Роман Зубрицький, який проживає у Бельгії, про участь Військового оркестру 194-го понтонно-мостового загону в 53-му міжнародному фестивалі військових оркестрів El Dou Dou в Бельгії, 30.05.2013

Пішли, аби повернутися

Півроку тому, повернувшись з конкурсу військових оркестрів, що відбувався в Парижі, військові музиканти славнозвісного колективу одразу попросилися в зону проведення АТО. Їхнє рішення шанувальники сприйняли неоднозначно. Дехто відверто дивувався, мовляв, як можна залишити зіркову кар'єру, досягнувши її вершини, дехто вбачав втручання в долю музикантів містики після того, як вони виконали заключний твір на французькому карнавалі «Час сказати до побачення». Та більшість поціновувачів охоплювала неймовірна гордість за хлопців, яких не зупинили ні слава, ні світове визнання, коли постало питання захисту рідної України. Більше того, музиканти Військового оркестру 194-го понтонно-мостового загону продемонстрували вірність девізу, який супроводжує кожну рубрику їхнього офіційного сайту: «Хай же самовіддане служіння Вітчизні та мистецтву стане гаслом для те-

перішнього та майбутнього покоління музикантів!»

Тож, пройшовши спеціалізовану підготовку, військові музиканти разом зі своїм видатним диригентом підполковником Богданом Задорожним залишили місце постійної дислокації у Новомосковську, що на Дніпропетровщині, та вирушили на Схід. І нічого героїчного в цьому не вбачають.

– Товариші з інших підрозділів уже тривалий час беруть участь в антитерористичній операції на Донбасі. Я добре розумів, що ми не можемо залишатися в пункті постійної дислокації. Чому? Відповідь проста: ми – військові,

– пояснює підполковник Задорожний. – Сьогодні ми готові захищати нашу країну і перемога буде за нами! А до своєї музичної справи я та мої підлеглі ще повернемося. Музичні знання, досвід і клас нікуди не дінуться – будьте впевнені! Ми ще пограємо!

Варто зазначити, що ця поїздка в зону АТО для військових му-

зикантів не перша. Минулого року Богдан зі своїм оркестром відкривав відбудовану у Слов'янську школу для маленьких «побратимів», яка була розгромлена носіями «руського міра». Також понтонери виступали з концертами для зміцнення духу жителів Слов'янська та Артемівська.

«Всі, хто відрізняє ноту «до» від ноти «фа», – за мною!»

– Я досконало граю на тромбоні, саксофоні, трубі, баритоні. Останній раз тримав їх у руках ще три місяці тому. Тепер у нас інші функції: змінивши музичні

Казенний Торез лунає мила серцю кожного українця мелодія. Це воїн-трубач виконує гімн України. У небесну блакить піднімається державний прапор України. Гордо майорить синьо-жовтий стяг. Перед мостом зупиняється рух транспорту. Люди виходять з машин. Хто

інструменти на автомати, ми встали на захист своєї держави, – говорить про себе та своїх музикантів начальник Військового оркестру 194-го понтонно-мостового загону підполковник Богдан Задорожний.

Сьогодні він виконує обов'язки начальника варти з охорони й оборони наплавного мосту через річку Казенний Торез, що біля Слов'янська. Разом з ним його незмінна та перевірена часом команда, а також воїни-залізничники з Чернігова та Новомосковська.

Коли навесні 2014 року бойовики зруйнували автомобільний міст на під'їзді до Слов'янська з боку Харкова (автомобільне сполучення Харків – Ростов-на-Дону), воїни Державної спеціальної служби транспорту в найкоротші терміни звели поруч життєво необхідну для населення наплавну переправу завдовжки 65 метрів.

– Бойовики не тільки висадили в повітря цей міст, але й залишили після себе чимало мінних пасток і розтяжок. Саперам наших військ довелося чимало попрацювати, знешкоджуючи їх. Наплавний міст, який облаштували наші військовослужбовці, буде слугувати до того часу,

поки відбудують зруйнований. Охорона мостів організована надійно, – запевняє начальник інформаційно-аналітичного відділу та оперативної підготовки головного штабу Адміністрації Державної спеціальної служби транспорту полковник Володимир Ратушний.

У тому, що це дійсно так, переконалися журналісти центральних і регіональних засобів масової інформації під час прес-туру, організованого спільно прес-центром штабу АТО та прес-службою Державної спеціальної служби транспорту України.

За словами музикантів, за дні служби в АТО нападів на об'єкт не було. Траплялися лише курйозні випадки. Так, неодноразово доводилося витягувати з річки місцевих мешканців та їхні велосипеди. Одного разу один із таких врятованих запитав: «Чому ви тут?» На що військові відповіли: «Щоб рятувати життя таким, як ви, і захистити мирних людей від ворога».

**«З місцевими –
«зіспіваємося»!**

Раптом тишу переривають чисті звуки сурми. Над річкою

серце, хто співає. Є й такі, кому байдуже, тож, залишившись у салоні авто, вони нервово перечікують цю виховну для них годину. На мосту вишикується весь особовий склад військових. Підтягнуті та серйозні хлопці стоять струнко, попри спеку. Саме так відбувається зміна варти – урочисто і по-українськи красиво.

Започаткували таку традицію наші славнозвісні військові музиканти. І привчають до неї місцевих мешканців. Згодом начальник варти підполковник Богдан Задорожний ставить підлеглим завдання і розводить їх на пости. У звичному режимі відновлюється рух автомобілів через наплавний міст.

– Традиція виконання гімну України та підняття прапора започаткована в нас, військових музикантів, давно. Не порушили ми її і в зоні проведення АТО. Від побаченого місцеві люди та ті, хто проїжджає мостом, аплодують нам і кажуть: «Так тримати!» Мешканці повинні знати, що тут стоїть українське військо, яке захищає їх та в будь-яку мить приїде на допомогу, – говорить підполковник Богдан Задорожний. – Тож з місцевими ми, як-то кажуть, «зіспіваємося»!

Олег РОМАНОВИЧ

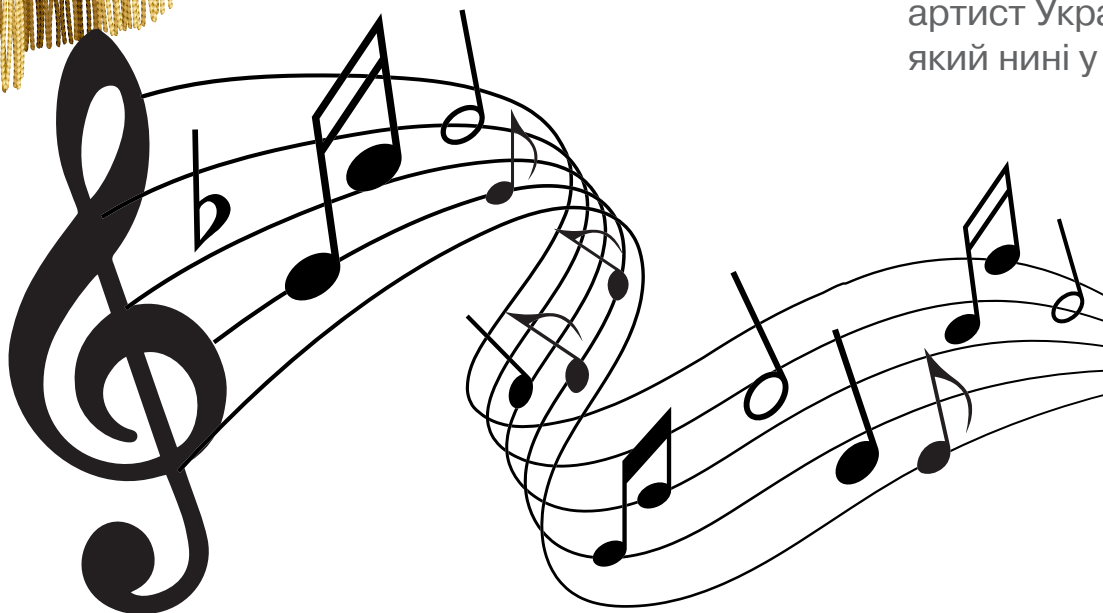
МИСТЕЦТВО ЯК ЗБРОЯ

На щастя, далеко не всі події в районі проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей пов'язані з бойовими діями. Наші бійці на передовій і в тилу виконують визначені завдання щодо стабілізації обстановки в регіоні та одночасно максимально облаштовують свій побут, а в населених пунктах Донбасу, які звільнені від окупації російсько-терористичних військ, налагоджується мирне життя. Для місцевих жителів дуже важливо бачити у військовослужбовцях Збройних Сил України своїх захисників, які несуть людям мир та спокій. У цьому силам АТО дуже допомагають військові музиканти, які часто відвідують з концертами Південний Схід нашої держави.

Одним із них є провідний соліст Київського національного театру оперети, заслужений артист України Сергій Авдєєв, який нині у Збройних Силах

України обіймає посаду начальника військового оркестру танкової бригади. Відразу після концерту нам вдалося поспілкуватися із Сергієм

До початку нинішнього етапу вашої військової кар'єри ви вже мали військове звання «капітан». Як ви стали офіцером?

Народився я в сім'ї робітників, але мій дядько та двоюрідний брат були офіцерами, що, безумовно, вплинуло на мій вибір майбутньої професії. Далі слід відзначити дуже професійну роботу нашого вчителя військової справи в школі. Він зміг зацікавити нас, школярів, тож після випуску аж сім хлопців з нашої школи вступили до вищих військових навчальних закладів. Серед них був і я. Моїм вибором стало Київське вище зенітно-ракетне інженерне училище.

Як бачите, в ті далекі вісімдесяті роки не було жодних підстав думати, що я – майбутній оперний співак, заслужений артист України, соліст Національної оперети, соліст Оперної студії Київської консерваторії, військовий диригент. Але всі події, які відбувалися далі, вели саме до цього.

Чи маєте досвід попередньої військової служби?

Училище закінчив 1988 року з відзнакою. У зв'язку з цим був розподілений до Науково-дослідного інституту військ протиповітряної оборони. П'ять років займався воєнною наукою, брав участь у розробці автоматизованих систем управління, які б допомагали командирі ухвалити рішення у складних умовах бою.

Дунав про дисертацію, навіть склав два кандидатські іспити, але блискавичний вступ до Київської консерваторії за спеціальністю «спів» усе змінив. З цього приводу хочу зазначити, що в дитинстві у мене був співочий голос, але пізніше він зник і повернувся аж через 15 років. Звернувся до командування з проханням надати дозвіл навчатися на вечірньому відділенні. Це викликало неабияке здиву-

Там, де немає музики, немає культури, української культури з усіма відповідними наслідками. Тому наш оркестр весь час у роботі. Працюємо над стройовим репертуаром, готуємо концертні номери, супроводжуємо військові ритуали, проводжаємо під музику ешелони

вання. Але я не розгубився та відрепортував із гумором: «Вступив до консерваторії, щоб командний голос формувати, товаришу полковник». Аргумент виявився переконливим, я почав навчатися.

Навчання проходило складно. Якось іду по коридору консерваторії у військовій формі, а мене гукають: «Товаришу капітан, ви помилилися, тут немає ракетної кафедри». Дуже важко було поєднувати навчання та службу, тому 1994 року, обіймаючи посаду начальника інформаційно-обчислювальної групи

Центру верифікації при ГШ ЗСУ, я вирішив звільнитися за власним бажанням.

Чи стало для вас несподіванкою отримання повістки з військового комісаріату про призов на військову службу за мобілізацією?

Повістку з військового комісаріату я отримав у січні 2015 року. Для мене це не було несподіванкою, адже я офіцер запасу. Зранку в суботу мені вручають повістку, увечері я граю у виставі «Бал у Савойї», а в неділю вже пакую військовий рюкзак у військкоматі.

І яка була на це реакція ваших близьких та колег з театру?

Моя родина дуже переживала за мене, хвилюється і зараз. Все було швидко. Сьогодні я – провідний артист театру, а завтра вже військовослужбовець. Керівництво та колектив театру всебічно підтримали мене та допомогли. Для багатьох моїх колег було несподіванкою, що я кадровий офіцер та маю 11 років вислуги.

Ви проходили курси підготовки після призову чи відразу були направлені на посаду начальника оркестру?

Спочатку нас направили на полігон поблизу Львова. Саме там, враховуючи мої музичні «напрацювання», мені призначили нову військову облікову спеціальність – військовий диригент. Після загальної військової підготовки наша група військових диригентів була переведена до Львова, на кафедру музичних мистецтв Академії сухопутних військ у підпорядкування начальника кафедри Гормана Олега Петровича. Після місяця навчання ми повинні були скласти екзамену з інструментування, диригування та військової оркестрової служби. Заняття були насичені. Щодо інструментуван-

ня (педагог Пендюк Ігор Петрович) доводилось згадати всі свої знання з теорії музики, які я здобув свого часу в музичній школі та консерваторії. З військовою оркестровою службою (педагог Хованець Михайло Іванович), яка визначає стройові прийоми оркестру на плацу, особливих проблем не було, адже я брав участь у трьох парадах і що таке стройовий крок знаю добре. А ось диригування – це окрема історія. Річ у тому, що, з одного боку, моє музичне життя до мобілізації було тісно пов'язане з диригуванням. Адже на сцені вокаліст та диригент – це одне ціле, єдиний організм. Тому всі рухи диригентів мені знайомі, я навіть дихаю одночасно з диригентом. З другого боку, я ніколи не був, як то кажуть, по той «бік екрана». Тому, щоб прискорити процес вивчення техніки диригування, я запропонував педагогу Горбалу Ярославу Миколайовичу «науковий підхід» та почав креслити блок-схеми, які б пов'язували ноти та рухи диригента. «Такий технарський спосіб навчання в мене ще ніхто не використовував», – сміявся він.

Зі сторінок журналу хочу сказати моїм учителям, що все, чого вони навчили, знадобилося

Зранку в суботу мені вручають повістку, увечері я граю у виставі, а в неділю вже пакую рюкзак у військкоматі

під час проходження служби. Низький уклін їм та щира подяка.

Нарешті ви прибули до військової частини. Як вас зустріли? Як налагоджували службові та інші відносини в колективі?

Одразу після прибуття до танкової бригади розпочав готувати концертну програму, яка складалася як з інструментальних, так і з вокальних творів у

супроводі оркестру. Слід відзначити, що оркестр був укомплектований на сорок відсотків, але мене це не лякало. Використовуючи доступ до Інтернету та комп'ютерні програми, робив партитури саме для свого складу. Концерт у клубі військової частини пройшов успішно, під оплески. Правда, вокальні номери виглядали дещо екзотично: я розпочинав диригувати, потім повертався спиною до оркестру і співав, потім знову диригував. Були моменти, коли диригувати та співати треба було одночасно. Тому я дуже хвилювався за свій оркестр, адже для музикантів це було справжнє випробування – диригент, який співає, але вони впоралися на відмінно.

Яке ставлення у військовослужбовців до мистецтва, зокрема до військової музики?

Хочу відзначити, що командування танкової бригади постійно надає підтримку оркестровій службі і добре розуміє роль музики у формуванні патріотизму військовослужбовців. Адже там, де немає музики, немає культури, української культури з усіма відповідними наслідками. Тому наш оркестр весь час у роботі. Працюємо над стройовим репертуаром, готуємо концертні номери, супроводжуємо військові ритуали, проводжаємо під музику ешелони тощо.

Які враження від відвідування зони АТО у складі творчих колективів?

Крім оркестрової діяльності, я отримав можливість виступити як соліст-вокаліст із Академічним зразково-показовим оркестром ЗСУ в зоні АТО перед військовослужбовцями та місцевим населенням. Це були незабутні моменти. Оплески, переповнений палац культури в Краматорську, де люди так скупили за музикою та культурою, українською піснею. Нас просто не хотіли відпускати зі сцени.

Колектив постійно організовує концерти перед військовослужбовцями в госпіталях і на сцені театру, намагаючись музикою та піснею підтримати їх в цей складний час

Колектив театру підтримує вас та військову частину, в якій ви проходите службу?

Нещодавно до мене в гості приїжджали мої колеги по театру, цілий автобус. Була дуже хвилююча зустріч. Подарували вишиту ікону. Слід зазначити, що Національна оперета під керівництвом народного артиста України Богдана Дмитровича Струтинського дуже багато робить для популяризації української культури як в Україні, так і за її межами. Колектив постійно організовує концерти перед військовослужбовцями в госпіталях і на сцені театру, намагаючись музикою та піснею підтримати їх у цей складний час.

Розкажіть кілька слів про себе, близьких, історію сім'ї, захоплення...

Мене іноді запитують, чи єдиний я музикант у родині. З усмішкою відповідаю, що так, єдиний, одного музиканта в сім'ї більш ніж достатньо. Дружина –

науковий співробітник, доктор технічних наук, донька – економіст. Тож коли я пізно ввечері стомлений після вистави повертаюся додому, вони вже всі на місці та чекають мене. І це чудово! А коли є вільний час, то полюблю відпочинок з виїздом на природу, риболовля, полювання. А якщо є умови для спорту, то настільний теніс, волейбол, футбол, баскетбол. Люблю дорогу, можу довго перебувати за кермом автомобіля чи мотоцикла. Люблю театр, сцену. Тільки тепер я зрозумів, наскільки все це мені дороге.

Кілька побажань зі сторінок журналу колегам, читачам та тим, кому самі бажаєте сказати кілька слів.

Зі сторінок журналу хочу побажати читачам міцного здоров'я, злагоди та віри. Хай вам щастить!

Тетяна САВЧЕНКО

ВІЙСЬКА, ЩО ВІДНОВЛЮЮТЬ ДОНБАС

«СЛУЖБА СПЕЦІАЛЬНОГО
ПРИЗНАЧЕННЯ» –

таку назву має книга,
презентація якої відбула-
ся нещодавно в Києві. Це чи не перше
в Україні видання, яке розповідає
про діяльність військових у зоні АТО.
І його поява є знаковою, адже йдеть-
ся про воїнів-залізничників –
військовослужбовців Державної
спеціальної служби транспорту,
про людей, які не лише рятують,
а й відновлюють Донбас

На бойові рубежі вони заступили ще на початку квітня минулого року, коли взяли під охорону стратегічно важливі мости та іншу інфраструктуру.

А далі – щоденна напружена і важка робота в зоні бойових дій. Зокрема, розмінування звільнених Слов'янська, Краматорська, Красного Лиману, Артемівська, Світлодарська, Дебальцевого, селищ Семенівка, Крива Лука, Троїцьке та сотень кілометрів колій і залізничних об'єктів. А також зведення фортифікаційних споруд на передовій та наведення понтонних переправ. І саме вони влітку минулого року прославилися на всю Україну, коли в надзвичайно стислі терміни до 1 вересня встигли відбудувати поруйновані терористами школи і дитячі садки у Слов'янську.

– Встановити сушу над водою, забезпечити роботу щодо налагодження понтонних переправ, попередити підлив мостів, рити траншеї на передовій можуть тільки спеціально підготовлені люди, – каже один із упорядників книги капітан 762-го окремого батальйону охорони Микола Вишневський. – Тож чим ми не спецпризначенці?

На війну сивочолий офіцер потрапив під час 3-ї хвили часткової мобілізації. Історик, кандидат політичних наук, він брав активну участь у Революції гідності, був сотником Майдану. Із початком російської агресії пішов добровольцем до військомату, але не взяли, мовляв, вік не той. Потім були друга, третя спроби, аж поки не мобілізували до Держспецтрансслужби.

– Свій 60-річний ювілей зустрів уже на Східному фронті, – усміхається капітан, гортаючи сторінки книги.

Книга, створена військовими і для військових

За словами Миколи Вишневського, «Служба спеціального призначення», так би мовити,

Слов'янська ЗОШ №6 відбудована особовим складом Держспецтрансслужби

Наплавний залізничний міст, зведений бійцями ДССТ під Слов'янськом

плід колективної праці більшості вояків ДССТ – від контрактника до генерала.

Книжка вийшла друком під загальною редакцією голови Адміністрації Держспецтрансслужби генерал-лейтенанта Миколи Малькова. Серед її упорядників полковники Віктор Жигунов та Олександр Ігнат'єв.

Написана вона, як то кажуть, від першої особи, адже акцент зроблено на розповідях і спогадах безпосередніх учасників війни на буремному Донбасі.

Кожний з 9 розділів книги присвячений нелегким будням саперів, понтонерів, підрозділів

охорони, екскаваторників та будівельників, які в екстремальних умовах із гідністю виконували поставлені завдання.

«Робота за крок від смерті...»

Такою влучною фразою один із журналістів, ознайомившись із книгою, охарактеризував роботу саперів ДССТ. Дійсно, важко не погодитися із цим визначенням, враховуючи те, який багатий арсенал боєприпасів залишають на українській землі російські бойовики.

Лише на Донецькій залізниці сапери обстежили понад 200 кі-

За час війни сапери ДССТ виявили і знешкодили понад 2000 вибухонебезпечних предметів

лометрів колій, вилучили сотні кілограмів тротилу.

Робочий день розпочинався о п'ятій годині ранку і тривав до пізнього вечора.

З кінця червня минулого року на Сході знешкоджує небезпечні знахідки головний сержант-інструктор інженерно-саперного взводу 8-го навчального центру ДССТ Павло Квачан. Він пригадує: «Коли наші військові один за одним звільняли міста Донбасу, саме до саперів були найбільші черги із місцевих, які ходили і показували виявлені снаряди, саморобні вибухові пристрої та міни».

За рік війни він уже втратив лік знешкодженням боєприпасам: «Коли розмінову, думаю лише про одне: як виконати свою роботу і не підвести товаришів. Страх? Звичайно, він є, але є такий принцип: якщо почуття страху зникає – треба шукати іншу роботу».

Окрім, так би мовити, буденного знешкодження невибух-

лих снарядів, траплялися і нестандартні ситуації.

Начальник інженерної служби 8-го навчального центру ДССТ підполковник Сергій Білевич пригадує: «Між Семенівкою та Миколаївкою сепаратисти підготували до підризу автомобільний міст, на опорах якого закріпили одну протипіхотну та чотири протитанкові міни, вісім кг амоніту, п'ять електродетонаторів. Міни були зв'язані дротами із підривною машинкою і готові до вибуху. Драбини в нас не було, тож я вирішив спустити одного із саперів на опору мосту за допомогою автоматних ременів із висоти 5 метрів. Порадившись, доручили це завдання старшому сержанту Сергію Вяткіну. Час тягнувся дуже довго, але сапер блискуче виконав поставлене завдання. За це його нагороджено медаллю «За військову службу Україні».

Загалом за час війни сапери ДССТ виявили і знешкодили понад 2000 вибухонебезпечних предметів.

Як «Кроти» сепаратистів

злили

Якщо знешкоджені снаряди у ДССТ рахують тисячами, то обсяги землі, виритої

під час будівництва бліндажів для наших воїнів, становлять вже майже 300 тис. кубічних метрів. Це – десятки кілометрів бліндажів, окопів та різноманітних укриттів.

– У районі Дебальцевого та Попасної бувало за 700-800 метрів від позицій бойовиків, – пригадує заступник голови Адміністрації ДССТ полковник Олександр Баранов. – На екскаваторників полювали «сепари», називали нас «кротами» та навіть оголосили спеціальну операцію «Ковш» зі знищення екскаваторів.

Механізовані комплекси бойовики обстрілювали щодня. Декілька разів снаряди влучали в екскаватори, перетворюючи їх на купи металобрухту. Екіпажам дивом вдавалося залишитися живими.

Рік без втрат

На щастя, за рік бойових дій Держспецтрансслужба не втратила жодного бійця. Голова Адміністрації ДССТ генерал-лейтенант Микола Мальков вважає це головним показником ефективності та професійності роботи військових залізничників, а також те, що всі поставлені завдання вони виконують швидко і професійно.

У цьому встигли переконати-ся і мешканці звільнених міст Донбасу. Зокрема, бійці ДССТ відновлювали поруйновані терористами школи і дитсадки Слов'янська.

Це неабияк зблизило військових із Західної України (ремонт школи проводили бійці Червоноградського загону) та мешканців Донеччини. Так, було відновлено і Слов'янську ЗОШ №6, розташовану неподалік гори Карачун, яку зруйнували під час відступу з міста бойовики. У стінах будівлі зіяли великі дірки від снарядів, вилетіло майже 150 шибок, було пошкоджено дах.

Пригадуючи події липня 2014 року, директор школи Наталія

Голова Адміністрації ДССТ генерал-лейтенант М. Мальков вручає нагороди військовим у Слов'янську

Дубровська каже: «Коли приїхав на той час Міністр інфраструктури Максим Бурбак і голова Адміністрації ДССТ генерал-лейтенант Микола Мальков, вони подивилися на школу і вирішили відбудувати».

У надзвичайно напруженому темпі – майже за місяць – будівля була відновлена. 1 вересня діти зустрічали вже у відремонтованому і привітному закладі.

«Вони не тільки відбудували пошкоджене, а й зробили будівлю затишною» – зазначає Наталія Дубровська і показує фото з книжки, на якій зображено школу після ремонту.

До речі, дружба залізничників та слов'янських дітей і педагогів триває і нині. Вчителі та школярі регулярно їздять на екскурсії по військових частинах ДССТ. Як кажуть самі бійці, гостям з Донбасу вони завжди раді, адже їхні усміхнені обличчя – найкраще свідчення того, що робота воїнів потрібна та важлива.

У цьому переконаний і експерт інфраструктури, нині – народний депутат Максим Бурбак. У часи перебування на цій

посаді він неодноразово виїжджав у зону АТО. Ознайомившись із новою книжкою, він зазначив: «Найкращі здобутки ДССТ, як на мене, відображені у цій книзі. Ніхто не забутий, ніщо не забуте».

– Власне, не забути про жодного бійця, який виявив свій професіоналізм та найкращі людські якості під час подій на Донбасі – таку мету перед собою і ставив авторський колектив книги, – каже капітан Микола Вишневський.

«Служба спеціального призначення», за його словами – це історико-документальне видання, яке повністю відтворює картину участі підрозділів ДССТ у війні на Донбасі. А для самих бійців, які понад рік виконують такі важкі, але такі необхідні для держави завдання, – це і своєрідний «дембельський альбом».

А тому більша частина накладу книги про події в АТО потрапить у військові частини служби.

Андрій ТІТОК,
Олег ФЕЦЕНЕЦЬ.
Фото прес-служби
Держспецтрансслужби

НОВИЙ ДРЕС-КОД АРМІЇ

Вперше в новітній історії України здійснюються практичні кроки для створення одностроїв сучасного українського війська.

І на переконання представників робочої групи розробників, вони поєднують у собі героїчне минуле, сучасність та нові світові тенденції

Історична обґрунтованість і сучасність, натуральність матеріалів і зручність, світові тенденції та практичність поєднала концепція нових українських одностроїв: повсякденної, парадно-вихідної форми військовослужбовців, єдиного бойового комплексу польової форми та спорядження, знаків розрізнення.

Остаточний варіант увібрав у себе найкраще із напрацювань п'яти груп розробників, які протягом чотирьох місяців створювали різні концепти зовнішнього вигляду українського військовослужбовця.

«Військовий повинен мати гарний вигляд і зручно почуватися. У запропонованих моделях, зокрема повсякденному мундирі, український військовий почуватиметься навіть краще за натовських колег», – переконаний координатор робочих груп Віталій Гайдукевич.

Те, що однострої, як і чинну систему забезпечення війська, потрібно змінювати, факт оче-

видний. Підстав для цього більш ніж достатньо. Тож у Збройних Сил України з'являється нова форма, військові звання та нові знаки розрізнення.

Найрішучишим кроком на шляху національної самоідентифікації українського війська стане вилучення п'ятикутної зірки. Бо треба повертатись до своїх історичних витоків, які досить тривалий час ігнорувалися.

«Замінити зірку пропонували ще 1992 року. Тоді для ухвалення нового військового знаку розпізнавання забракло політичного рішення. На сьогодні політична воля керівництва України є», – зазначив Гайдукевич. Для армії запропоновано жовтий приборний метал і чотирикутну «зорю», символ воїнів Української Галицької армії.

Згідно з концепцією пропонувані до затвердження шеврони кутом угору використовувалися в системах знаків розпізнавання військових армії Української Народної Республіки в 1917-1919 роках, орнамент на шевронах узятий зі знаків розпізнавання сержантського складу Галицької армії 1919 року. Знак старшого офіцерського складу розроблений на основі способу плетіння погонів старших офіцерів Української армії 1918 року і нарукавних знаків старших офіцерів Галицької армії. А знак вищого офіцерського складу – на основі орнаменту на петлицях генералів Галицької армії, створеного за мотивами народної вишивки.

При розробці автори намагались уніфікувати систему військових звань із світовою, але з

«Українська армія має відрізнятися. Кожен має побачити, що Україна має абсолютно нову, іншу, боєздатну, з високим бойовим духом, патріотичну, професійну армію, одну з найсильніших армій на континенті»

урахуванням національних особливостей та історії.

На переконання координатора проекту Віталія Гайдукевича, відновлення таких військових звань, як «капрал», «хорунжий» та «осавул», історично обґрунтоване, а введення нових – «бригадний генерал», «майстер-сержанта», «штаб-сержант» – уніфікує національну систему зі світовою.

У цілому ж у проекті врахували військові звання, які були поширені в національних військових підрозділах ЗУНР, УНР, Гетьманату та Директорії.

У військовому кашкеті повсякденного однострою враховано загальносвітові тенденції. Робоча група запропонувала на розгляд два види кашкета і два різні знаки на них.

«Ми пошили кітель, в якому незручно горбитися. Він тримає плечі і спину прямо, – пояснив Віталій. – Вдягав сам – перевірено. Тканина – натуральна і «грає» глибиною кольору».

І хоча, як зазначив Віталій, на жаль, Україна не мала часу і мож-

ливостей розвивати належним чином свою уніформістику, тим приємніше, що у проекті однострою використані деякі елементи національної традиції Перших Визвольних Змагань.

У ті часи були відомі два види клапанів кишень «ластівчин хвіст» і «трапеція». «Хвіст» у різній геометрії був у вжитку в багатьох країнах, а от «трапеція» – суто наш національний винахід. І волонтери повернули її до життя. Повернулись і інші елементи, що були свого часу на українському кітелі: шитво «косичкою» на рукавах офіцерів, «зубчатка» на комірах-стійках у вищих офіцерів,

Зміни у забезпеченні війська

Протягом року в забезпеченні військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових підрозділів відбулись суттєві зміни

травень
2014

травень
2015

Грошове забезпечення військових, які беруть участь в АТО* за місяць у гривнях

*грошове забезпечення вказане для військовослужбовців Сухопутних військ Збройних Сил України, крім Високомобільних десантних військ

Дані: Український кризовий медіа-центр
Дизайн: Alex Guzenko

щоправда, тепер вже на погони, а точніше на зручні та елегантні муфти, які їх замінять. На муфтах розміщуватимуться зорі і додаткові елементи для розрізнення сержантського, молодшого, середнього та вищого офіцерського складу. Що ж до петличних знаків, то частина їх будуть зменшеними копіями знаків на беретах, інші ж графічно осучаснять або створять нові. Питання стосовно кількості петличних знаків ще обговорюється.

Кожен вид військ матиме свій колір берета. Пропонується вирізнити артилерію, танкістів, десантників, морську піхоту, президентський полк, 101-у бригаду охорони, військову поліцію, а також частини із особливими функціями.

«Свій колір і не лише берета матимуть і УСС (Українські спеціальні сили). Так, у робочій групі називають ССО (Сили спеціальних операцій), щоб знову ж таки відійти від пострадянських кліше до свого, національно ідентифікуючого. Сірий кітель, чорна сорочка, – представив нові зразки форми Гайдукевич. – В історії України є приклади виділення кольором спеціальних підрозділів.

Були «чорні запорожці», «сірожупанники», «синьожупанники».

Важко не погодитись, що рівень сучасної розвідки такий, що «ховати» спеціальні сили, вдягаючи їх у сухопутні однострої, безглуздо. А от виділити людину, причетну до УСС, окремим кольором – це передусім заявити, що Україна як європейська держава із сучасним, боєздатним військом має спеціальні сили. За словами Віталія Гайдукевича, сірий кітель символізує напівтони, тіні, сіру зону, де працюють за іншими правилами. Чорна або графітово-сіра сорочка – підкреслення особливості.

Разом із речовою реформою в армії запроваджуватиметься і нова форма господарювання – картка військовослужбовця. З жовтня кожен військовослужбовець матиме індивідуальну картку, за якою він зможе отримати однострій свого розміру, сухий пайок, їжу в їдальні. Після запровадження картки військового відділ тилового забезпечення Міноборони матиме змогу онлайн відстежувати рівень забезпечення речами та їжею кожного військовослужбовця.

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил Петро Порошенко високо оцінив волюнтерські зусилля, зазначивши, що за кілька місяців в оборонному відомстві зроблено те, чого не змогли зробити за всі попередні роки.

«Українська армія має відрізнятися. Кожен має побачити, що Україна має абсолютно нову, іншу, боєздатну, з високим бойовим духом, патріотичну, професійну армію, одну з найсильніших армій на континенті», – заявив Петро Порошенко, відзначивши роль у цьому нової форми.

Глави держави сподобалися ініціативи щодо відходу від досвіду радянської армії.

«Нам треба запроваджувати свої нові українські традиції, в тому числі – і нові українські звання. Заміна «молодшого лейтенанта» на «хорунжого» повністю відповідає українським традиціям і структурі військових звань країн НАТО», – наголосив Верховний Головнокомандувач.

Також Президент підтримав пропозицію щодо запровадження нового військового звання – «бригадний генерал». «Подивіться, які командири бригад у нас зараз воюють на лінії фронту. Вони стали насправді батьками для солдатів, справжнім прикладом героїзму української армії. Думаю, що українські командири бригад давно заслужили перейти від звання «полковника» до звання «бригадного генерала», – зазначив Президент та запропонував підготувати відповідні пропозиції змін до законодавства.

У формуванні нового образу українського військовика взяли участь історики, художники, графічні дизайнери, конструктори одягу, спеціалісти з геральдики. Сьогодні однострої потребують законодавчого затвердження, що це займе певний час. Однак розуміння і підтримка на найвищому державному рівні є запорукою невідворотності змін. Нові однострої запрограмують українське військо на розвиток і перемогу.

Володимир КОСЕНКО

НАГОРОДА ВІД НАРОДУ

Цей орден не є державною нагородою, це своєрідна подяка українського народу своїм захисникам. Тим, чиї життєві історії написані буднями та боями в зоні АТО, чиї серця сповнені відваги та патріотизму. Ним нагороджують професійних військовослужбовців і добровольців, медиків і волонтерів, священників та діячів мистецтва. Справжніх героїв, які віддають свої найкращі роки життя у той час, коли могли б присвятити себе сім'ї, народжувати дітей, будувати кар'єру. Вони не жаліють себе і переконані, що їхній обов'язок – захищати Батьківщину.

Волонтери, які часто відвідували передову, на власні очі бачили проблеми українських військовиків. Ніхто не був готовий до війни, й оборонне відомство також. Чоловіків практично відправили на фронт, не забезпечивши елементарними речами. Волонтери, розуміючи тодішній стан армії та її потреби, допомагали не лише провізією, а й всіляко намагалися підтримати моральний дух бійців.

«Буваючи на передовій, спілкуючись із хлопцями, ми бачили,

що вони обділені не тільки амуніцією, харчами і водою, але й будь-якою увагою з боку держави. Щоб підбадьорити наших хлопців, ми робили різні гравіювання на ножах, біноклях, а потім дарували їх бійцям.

Вже згодом виникла ідея створити нагороду від народу», – зазначив член нагородного комітету, голова Луганської військово-цивільної адміністрації Георгій Тука.

Щоб створити таку нагороду, волонтерам знадобилося понад три місяці. Вони ретельно працювали над дизайном, шукали матеріал, запроваджували номінації.

Нарешті двоє київських активістів – колекціонер антикваріату Андрій Боєчко та ювелір Дмитро Щербаков втілили ідею в життя й створили кулон у вигляді тризуба. А матеріал знайшовся сам: на заклик у соціальних мережах люди з 16 країн світу надіслали срібло. Вони приносили різні ювелірні вироби, надсилали поштою козацькі монети і навіть кубок XVIII-го століття.

«Ми зрозуміли, що це не просто прикраси, а речі, які уособлюють український дух», – зазначив Георгій Тука.

Понад сотні нагород «Народний Герой України» вручили найкращим

Наприклад, боксер В'ячеслав Узелков віддав свою срібну медаль, яку отримав на чемпіонаті Європи з боксу 2002 року.

Активісти створили два типи нагороди. Срібний тризуб з червоно-чорною стрічкою на колодці – для бійців, із синьо-жовтою – для медиків та волонтерів.

«Наших героїв ми нагороджували у Львові, у Києві на програмі «Хорообрі серця», після цього нагородили бійців, які стояли на 5-му блокпосту. Саме там хлопці відбили атаки 8 російських танків та витримали мінометні обстріли. Втративши чотирьох побратимів, п'ятеро поранених бійців відвоювали своє місце, знищили один із ворожих танків, інший забрали як трофей. Схожих історій безліч. І ми хочемо знайти та відзначити ще багатьох героїв, які заслуговують на те, щоб їхні історії знали», – каже Георгій Тука.

Олександр Мосулега – народний герой з Кіровоградщини. Попри свої 49 років та інвалідність 3-ї групи, Олександр пішов добровольцем й поповнив лави 93-ї бригади. За його плечима афганська війна та захист донецького аеропорту.

«Найважче було на вежі, коли не було чого ані їсти, ані пити», – розповів боєць. Поранення військовик дістав 14 червня під час

обстрілу Авдіївки. До лікарні його доправили у вкрай тяжкому стані: «Осколок практично перемолов кишечник, пошкодив ногу, вирвав м'язи гомілки. Тому довелося робити кілька операцій. Три тижні Олександр перебував у важкому стані в реанімації», – розповів головний лікар Дніпропетровської обласної лікарні ім. Мечникова Сергій Риженко. Нині медики роблять усе можливе, аби боець знову міг ходити.

Бойовий товариш Олександра з позивним «Еверест» зазначив: «Саня – один із найкращих бійців моєї роти. Стояв в аеропорту на диспетчерській вежі. Разом зі мною був у терміналі та проявив себе як один із найбільш достойних бійців».

Відзначили і бойовий екіпаж старшого лейтенанта Артема Безбородова. У серпні 2014-го року хлопцям довелося нелегко. Під час боїв поблизу Хрещуватого вони відбивали атаку сепаратистів, які спробували оточити штурмову групу. Завдяки швидким діям та сміливим рішенням екіпаж знищив засідку терористів, підбив два ворожі танки. А вже наступного дня хлопці прикривали бійців 80-ї окремої аеромобільної бригади із оточеного луганського аеропорту, де потрапили в засідку. У танк влучив снаряд, машину охопило полум'я, але не зменшуючи швидкості, воїни на ходу загасили вогонь і продовжили боротьбу. В результаті операції було врято-

Попереду ще багато роботи: знайти та відзначити чимало героїв, які реально заслуговують на визнання

вано понад 50 бійців. Для командира танка Артема Безбородова, навідника Степана Варги та механіка-водія Івана Павлишина це вже друга нагорода за час проведення АТО. Раніше офіцера відзначили орденом Богдана Хмельницького III ступеня, а солдатів – орденом «За мужність» III ступеня.

На жаль, багатьох героїв нагороджують посмертно. Артем Абрамович загинув 12 серпня у бою біля Степанівки на Донеччині. В його танк влучив снаряд. Хлопець згорів живцем. У нього залишилися дружина та одnorічна донька. Зі сльозами на очах побратими Артема запевняють, що він був неймовірно

доброю людиною, вірним товаришем і талановитим військовим, а мама героя просить не забувати і не зраджувати тих, хто віддав своє життя за Україну.

Залишається ще дуже багато історій, про які ще не написали або не почули.

Мало хто знає, що протоієрей Дмитро Поворотний у перші дні збройного конфлікту прийшов до військомату й запитав, чим може бути корисний. Адже хоче допомагати там, на війні, але як священник не може братися за зброю. Отож вирушив на Схід, а там разом із військовиками забирав мертві тіла та рятував тих, кого ще можна було врятувати.

Нині орден «Народний Герой України» є найвищою недержавною відзнакою.

У нагородного комітету багато роботи, адже з кожним днем таких захисників стає дедалі більше, і кожному треба віддати належне та почесно нагородити. Інформацію про подвиги волонтери збирають звідусюди. На сьогодні вже нараховується понад 1500 кандидатів, вартих того, аби їх знали та шанували. Їхні історії будуть записані у великій книзі, присвяченій сучасним героям України.

Аліна ФУРМАН

ГОСПОДИНЯ. ДОНЕЧЧАНКА. УКРАЇНКА.

Її ранок починається в чужій господі, у чужому ліжку й на чужій подушці. На чужій кухні вона поспіхом готує собі й чоловікові каву. А думки зятято повертають жінку в недалеке минуле

Туди, де господарювала у своїй оселі, де ходила знайомими з дитинства вулицями. На землю, яка стала для Наталії Борисівни Зоц, журналістки та громадської діячки, малою Батьківщиною.

І хоча школу Наталія закінчувала вже у Криму, куди життя закинуло родину, а під час навчання на факультеті журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка довелося мешкати й у столиці, та знову й знову її вабило на донецьку землю. Чи вірність родинним традиціям, а чи генетична пам'ять? Адже саме та земля в далекому 33-му році врятувала від голодної смерті її дідуся. Чоловік щедро віддячив Донецьку – післявоєнне розбомблене місто розбудовував власними руками. Вважав його за рідне. Так і дітей з онуками навчав. Прагнув, щоб виростили не зайдами, а справжніми донеччанами.

«Мій дід не знав російської мови, – згадує Наталія Борисівна. – Так і помер, твердо знаючи, що він – українець. До того й дітей своїх привчав».

Студентство жінка згадує з теплотою. Університет не лише дав серйозну фахову підготовку (і це – їй, яка ще за день до випускного вечора була налаштована здобувати професію

не одне десятиліття разом ідуть стежками життя.

Ігор Зоц нині редактор єдиної україномовної у Східному регіоні газети «Донецчина». Видання започатковане 79 років тому й ... продовжує регулярно виходити, попри те, що творчому колективу довелося виїхати до Києва.

Незважаючи на те, що до цього в «мирному» До-

нецьку чи не щодня журналісти

стикалися з

погрозами та проявами неприхованої агресії.

Та ні дрібні капості, ні серйозні перешкоди не змогли завадити виконанню професійного обов'язку.

Пані Наталія самовіддано й вірно допомагає чоловікові у праці. Не вважає це чимось затяжким чи надпри-

родним.

«Адже це – родина. Там не може бути інакше. Треба завжди шукати собі рівню, щоб не було мезальянсу. В першу чергу це стосується розумового рівня, спільних інтересів», – ділиться секретом сімейного затишку жінка.

медика), але й дав змогу читати. Багато читати. І не просто «ковтати» сторінки за сторінками. Але вдумливо ставитися до кожного прочитаного слова.

А ще – саме в студентські роки відбулася зустріч, за яку Наталія Зоц завжди дякуватиме долі. Зустріч із чоловіком, із яким уже

Навіть кілометри, що на певний час розділили подружжя, не порушили родинної злагоди. Ігор Зоц залишив Донецьк у червні 2014 року, коли місто опинилось під контролем бойовиків. І якщо до цього дня працювати на ниві української преси було просто ризиковано, то зараз це перетворилося на реальну небезпеку для життя. Самопроголошена влада, обвішана зброєю, могла навідатися до кожного, кого запідозрила в нелояльному ставленні. Й розмови в сепаратистів були короткими. Це нам, які прокидаються під мелодію будильника, а не від вибухів снарядів, тяжко уявити. Здається, що цього просто не може бути. А воно є. Зовсім поряд. Хоч і професіонал пані Наталія і зараз не може стримати хвилювання, згадуючи про жахливу долю кількох своїх знайомих. Їх просто розстріляли на вулиці.

Розуміючи, що чим швидше вирветься з окупованого міста, тим швидше зможе відновити роботу з видання газети, Ігор Зоц виїхав із Донецька з напівпорожнім наплічником. Наталія Борисівна залишилася.

У поневоленому місті панував жах. Саме він виявився тут справжнім господарем. «Вежливіє люди» були для нього лише поганими статистами. Жах визирав через вибиті шибки редакції, в якій бойовики обладнали вогневі точки. Архів газети «Донеччина», що містив примірники 1947 року, було втрачено назавжди. Неосвічені, здичавілі, напівписменні загартники просто використали його для побутових потреб. Жах підморгував з порожніх полиць пограбованих магазинів. Жах вишкірився огидною посмішкою хамуватой сусідки. Та щораз, коли Наталія Борисівна прямувала у справах, не лінувалася висовуватися з вікна й репетувати в кращих традиціях ворожої пропаганди: «Бендеровка! Тебя і твоего мужа, і твоего сына давно повесить нада! Вот Путин придьот...»

У відповідь на такі погрози в Києві чи іншому місті просто покрутили б пальцем біля скроні. Але тут ця жінка становила справжню небезпеку. Найхворобливіші й найхімерніші фантазії могли стати реальним приводом для арешту й навіть розстрілу.

«Бути патріотом у Києві чи у Львові приємно і почесно. Що таке бути патріотом у Донецьку... У нашої редакції тричі палили двері, щоб не виходила газета. За український прапор чи навіть стрічку били відразу», – з гіркою згадує Наталія Зоц.

Вона вперше покинула рідне місто лише тоді, коли на вокзалі почали вибухати снаряди. Коли покидала востаннє, за нею просто ... закрили блокпост. Місто опинилося в резервації. Вулицями ходили дівиці й чоловіки в камуфляжі з відбитком недоумкуватості на обличчях. Сновигали маргінали, зодягнені в усі кольори веселки, бо ж найперше мародери кинулися грабувати магазини одягу й автосалони. А ще Донецьк перестав бути «донецьким». Корінні його жителі, ризикуючи життям, покидали територію жаху. Їхали на «велику землю» з надією повернутися. В їхні домівки прийшли зайді.

«Прікінь, тут тралейбуси ходють!» – репетує прихильник «русскаго міра», розмовляючи по мобільному. Ким же треба бути, щоб у зраненому, окупованому й розтерзаному війною місті почуватися ліпше, ніж у себе вдома?

Це питання Наталія Борисівна ставила собі неодноразово. Намагалася відволіктися, забути, але пам'ять раз у раз послужливо видавала жахливі картини. Ось плями крові там, де ще годину тому збирався мітинг на підтримку цілісності України. Ось літня сусідка худа, як скелет – бабуса запряглася не брати в сепаратистів і крихти хліба.

У редакції газети «Донеччина» тричі палили двері, щоб завадити виходу видання

Жах підморгував з порожніх полиць пограбованих магазинів. Жах вишкірився огидною посмішкою хамуватой сусідки. Та щораз висовувалася з вікна й репетувала в кращих традиціях ворожої пропаганди: «Бендеровка! Тебя і твоего мужа, і твоего сына давно повесить нада! Вот Путин придьот...»

Хоча особисто не стояла на Майдані, пані Наталія усіляко намагалася підтримувати протестувальників у страшну зиму 2013-2014. Кого – матеріально, кого – просто теплим словом. Чудово розуміла, що потрібніша тут, у редакції газети, де почувалася господинею. Господинею української світлиці. А сюди й справді, як на вогник, сходилися небайдужі до українського до- неччани. Влаштував творчі вечори Іван Дзюба. Стіни завжди були прикрашені рушниками, що їх майстерно вишивали жіночі руки. Сім'я Зоців боролася за цей культурний острівце до останнього.

Звичайно, було страшно. Не бояться лише герої дешевих бойовиків. Останнього разу такий страх відчувала ще студенткою, коли на практиці отримала завдання написати репортаж із за- бою.

«Ми переодяглися й поїхали. Спочатку ліфт їде під землею. Потім ти йдеш, згодом – рачкуєш. Потім – повзеш. І от це така ... не нора, а галерея. Вода крапає. І такий скрегіт. Я тоді думала, що ж вони скажуть моїй мамі, якщо це все на голову завалиться», – пригадує пережите в юності жінка.

Усім, що мозок містить у своїх «сховищах» тримає у своєму полоні, журналіст вирішила ділитися з людьми на сторінках газети. Це навіть не спогади, не фрагменти. Це – ніби розділи до майбутньої повісті. Повісті про людську мужність і підлабунство, вірність присязі і зрадництво, надію і безвілля, коли плывеш за течією.

Необов'язково бути героєм. Досить не стати байдужим.

Цим Наталія Борисівна ділилася з майбутніми журналістами у Донецькому інституті соціальної освіти.

Повазі до рідної мови, рідної землі, любові до слова навчала жінка й свого сина Саву. Хлопцеві важко було зрозуміти, чому в родині розмовляють українською. Адже і в школі, й на вули-

Син Наталії ЗОЦ – Сава не зрадив присягу на вірність Батьківщині та захищав цілісність України на Сході

цях міста частіше за все чув російську. Наталія Борисівна терпляче розтлумачувала, що кожен народ має свою мову. І не цуратися цього потрібно, а пишатися.

«Якщо ми себе позиціонуємо як державу, нам треба мати власну ідеологію. Нам треба дітей виховувати в такому патріотичному дусі. Важко отак, "на пальцях", виховувати», – ділиться думками наша героїня.

Їй і справді є чим пишатися. Сава, закінчивши 2013 року Хмельницьку академію Держприкордонслужби, за розподілом поїхав служити до Сімферополя. Одружився. Будував плани на майбутнє. До того часу, поки на кримську землю не вдерлася орда «зелених чоловічків», «вежливих людей» та іншого непотребу. Молодий чоловік залишився вірним присязі. Йому довелося на собі відчути всі «принади» нового порядку. Спочатку був Донецьк. Потім – Херсон і Мелітополь. Нині старший лейтенант служить у Бердянську. А от молода дружина виявилася неготовою підтримати чоловіка, жінка пішла своїм шляхом.

Наталія Зоц відверто розповідає, що такі випадки не поодинокі. Розпадаються сім'ї. Чоловіки не розуміють дружин. Батьки – дітей. Наче в драмі Юрія Янов-

ського, брат іде на брата. Люди вірять не власним очам й вухам, а «зомбоящикам». Інакше зараз і не назвеш телевізор, з екрана якого на українців ллються цілі ріки бруду й брехні. Ворожа пропаганда не шкодує сил і хворої фантазії. От і ходять у народі лякалки про «три потяги бендерівцев». «розіп'яту жінку», «невловимий укропський танк» й інша маячня. До речі, професійно видана за правду в кращих технологіях КДБ.

Пані Наталія бореться з цим, як може. На сторінках «Донеччини» регулярно з'являються її талановиті дописи. Де – власним прикладом, де – художнім словом доносить вона до людей істину. Намагається розбити підступне викривлене дзеркало брехні. Хочє, щоб її земляки дивилися на світ власними очима. А ще підтримує вимушених переселенців. Тих, які змушені були покинути роками насиджені місця й зірватися, як опале листя восени, назустріч невідомості. Вона чудово розуміє їхні почуття.

І щоранку, заварюючи каву на чужій кухні, Наталія Борисівна відчувається господинею. Бо продовжує займатися своєю справою. Бо продовжує вірити. Бо живе на СВОЇЙ землі.

Олександра ВАСИЛЕНКО

СВЯТИНІ Холодного Яру

З ініціати́ви Синода́льного управлі́ння військо́вого духо́венства Украї́нської право́славної церкви Ки́ївського па́тріархату та за підтримки Грома́дської організації «Украї́нське коза́цтво» відбу́лось перше всеукраї́нське військо́ве па́ломництво до свя́тинь Холо́дного Я́ру

«Холодно́рська проща» про́водилася під гаслом: «Одне хре́щення – єдина церква, єдина держа́ва». За благослове́ння Свя́тійшого па́тріарха Ки́ївського і всієї Руси-Украї́ни Філа́рета, па́ломництво військо́вих та предста́вників інших си́лових структу́р відбу́валось разом із сім'ями. У Іллінському храмі села Суботів – родовому храмі гетьмана Богдана Хмельницького – Свя́тійший па́тріарх Філа́рет відслужив моле́бень перед поча́тком першого Всеукраї́нського військо́вого па́ломництва «Холодно́рська проща» та відзна́чив вої́нів церкoвними ме́далями «За жертoвність та лю́бов до України». Влади́ка благослови́в також учасни́ків про́щі – прикордо́нника та його на́речену, які того́ дня вінчали́ся.

Звертаю́чись до прису́тніх з архіпа́стирським сло́вом, Свя́тійший па́тріарх за́значив, що перша військо́ва проща має зміцни́ти вої́нів духо́вно, загарту́вати в них лю́бов до Ба́тьківщини, та за́кликав захи́сників України бра́ти при́клад з останнього кошового отама́на Запо́розької Сі́чи свя́того пра́ведного Петра́ Кални́шевського, який на́віть після́ ув'язне́ння його́ моско́вськими військо́ми не злама́вся. Сидя́чи в те́мниці Со́ловецького монасти́ря, він мо́лився та загарто́вував себе́, терпе́ючи му́ки, і в свої́й пра́ведності́ пере́жив свої́х мучи́телів.

«Ми сьогодні́ освя́тили храм на ху́торі Буда на че́сть свя́того Петра́ Кални́шевського. І відкри́ваємо перше військо́ве па́ломництво у свя́ті для украї́нців місця́ для того́, щоб нади́хатись подвигами́ наших ге́тьманів, наших па́тріотів, щоб захи́щати свою́ землю́, свій наро́д і свою́ держа́ву так, як захи́щали наші́ предки́ – запо́розькі коза́ки», – наго́лосив владика́.

Освя́чення хра́му свя́того Петра́ Кални́шевського на ху́торі Буда – справж́ня духо́вна подія́ не лише́ для мешканці́в ху́тора та до́воколи́шніх сі́л Холо́дного

Яру, а й для прочан із різних куточків України, які взяли участь у церемонії.

Церковними нагородами відзначено фундаторів будівництва храму – родину Олега та Лесі Островських, підприємця Олексія Вадатурського, голову Черкаської ОДА Юрія Ткаченка, настоятеля новоосвяченого храму святого Петра Калнишевського протоієрея Василя Ціріля та інших благодійників.

Холодний Яр обраний місцем паломництва не випадково. Адже саме ця земля багаторазово ставала центром боротьби за незалежність України. Холодний Яр відомий тим, що звідси починалася визвольна війна Богдана Хмельницького 1648 року, Коліївщина 1768 року. Волелюбні селяни Холодного Яру активно включилися у боротьбу за незалежність України у часи Визвольних змагань 1917-1920 років в складі військ Української народної республіки.

«Людина не лише із плоті та крові. Є речі, які набувають особливого значення в часи потрясінь, – переконаний представник Департаменту соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України полковник Руслан Коханчук. Ми привезли із собою виставку фотографій Героїв України – живих і загиблих. Для того, щоб люди бачили та знали сучасних Героїв та надихались їхнім прикладом. А загалом відвідини Холодного Яру мають відновити зв'язок та бойовий дух між захисниками України минулого і тими, хто виявляє мужність сьогодні».

Священик Степан Сумської єпархії вважає, що найбільший дар, який може принести церква воїнам, – це повернення Святого Духа та Божої премудрості, що дозволить відчути духовну підтримку та благословення у справі захисту Батьківщини.

«Черкаське крайове товариство Українського козацтва завжди разом з церквою!» – на-

Захищати свою землю, свій народ і свою державу так, як захищали наші предки – запорозькі козаки

Патріотичний дух військового паломництва обов'язково досягне сердець воїнів на передовій, стверджує Гетьман Українського козацтва Микола Пантелюк (праворуч)

Духовний зв'язок крізь віки

Молодята отримали благословіння Святійшого патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета

Щирю українською піснею відкривали серця прочан

Українські козаки готують для прочан куліш

Холодний Яр обраний місцем паломництва не випадково. Адже саме ця земля багаторазово ставала центром боротьби за незалежність України голошує його отаман Віталій Чепелуха.

Саме тому товариство долучилось до паломництва як співорганізатор. Крім матеріально-технічного забезпечення, вони запросили на свято митців та творчі колективи Черкащини, які мовою мистецтва та щирою піснею відкривали серця прочан.

Гетьман Українського козацтва Микола Пантелюк вважає, що патріотичний дух військового паломництва на святу мирну Черкаську землю обов'язково має досягти сердець воїнів на передовій.

«Щоб хлопці відчували, що про них думають. Останній кошовий отаман Калнишевський своїм вчинком продемонстрував незламність українського духу. Коли я поїду до сина на передову, обов'язково розкажу про «Холоднороську прощу» всім хлопцям, щоб надати їм упевненості у правоті і перемозі над ворогом», – стверджує Пантелюк.

Про Холодний Яр старший лейтенант Наталя Зайцева знає з історії чимало, однак як справжній патріот не втратила нагоди побачити все на власні очі та серцем торкнутись святинь Холодного Яру.

«Враження найкращі, – переконує Наталя, – прекрасні місця і прекрасні люди. Такі заходи мають проводитися частіше, адже вони дозволяють вивчати нашу героїчну історію та надихають на подальший захист Батьківщини».

Володимир
КОСЕНКО

Технологія пропаганди

Психологічні прийоми у пропаганді використовувалися завжди. Проте сучасна інформаційна війна – це передусім сучасні психотехнології впливу на масову свідомість та несвідоме. Отже, які психотехнології використовує путінська влада в інформаційній війні?

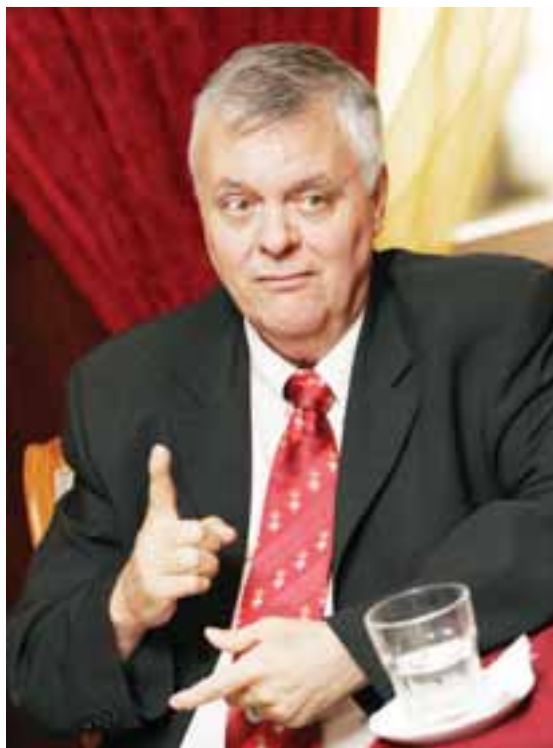
Нейролінгвістичне програмування, або скорочено НЛП, винайшли Річард Бендлер, Джон Гріндер і Френк П'юселік у 70-ті роки ХХ століття. Нині більшість розвинутих країн світу успішно застосовують ці технології в інформаційних війнах.

«Так само, як ми керуємо своїм смартфоном чи комп'ютером, НЛП дозволяє вільно керувати людською свідомістю. Індивідуальною, груповою чи масовою. І людина, яка володіє цими технологіями впливу, може зробити з чужою свідомістю все, що вважає за доцільне», – каже експерт з НЛП міжнародної кваліфікації Всеволод Зеленін.

Давайте наочно розберемо, яким чином російські ЗМІ вводять в оману глядачів, створюють позитивний імідж своєму президенту, попри те, що їхня країна – агресор, а також те, як за допомогою НЛП-технологій розділяють Україну на Схід і Захід, «фашистську хунту» й «Новоросію».

Пропаганда є однією з технологій масового впливу, зазначає в своїй книжці «По той бік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни» Всеволод Зеленін. Автор каже, що використовують її для того, щоб показати різницю між добром і злом, виділити «своє» і «чуже», показуючи нам «правильні» ідеали, ідеологію, віру. За допомогою вивчення (як кажуть у НЛП, «калібрування») аудиторії пропагандист отримує важелі впливу. А коли він знає стереотипи мислення, потреби та цінності маси людей, він легко змушує їх повірити в те, що йому потрібно.

Френк П'юселік

Цю технологію застосували і до кримчан. Начебто «референдум» і начебто «волевиявлення народу» насправді були психологічною спецоперацією, що призвела до анексії Криму.

«Активний інформаційно-психологічний тиск на мешканців півострова базувався на жорсткому протиставленні віртуально-ідеальних характеристик «фашистської хунти Майдану» та «Крим = Росія», які російська пропаганда намагалася видати за реальні характеристики», – зазначає Всеволод Зеленін.

Тобто людей переконали, що з Росією їм буде краще, ніж з «фашистами» та «бандерівцями». Хоча насправді в Україні немає ні тих, ні інших.

Для людей на Донбасі російські пропагандисти застосували одну з глибинних моделей НЛП – метапрограми. Це – своєрідні фільтри, через які кожен сприймає реальний світ.

Існує шість базових метапрограм: люди, речі, час, місце, цінності та процеси. Населення Донбасу орієнтоване на цінності, теперішнє, уникання та стабільність. «І як могли відреагувати люди, коли їм сказали, що буде велика кількість змін, що ми зараз рухаємося в Європу, і все зміниться. Захід України – щасливий, бо орієнтований на майбутнє. Населення

Джон Гріндер

центральної частини країни також має надії на краще. А люди з Донбасу не бажають нічого змінювати. Вони не хочуть ніякого невідомого майбутнього в ЄС», – наголошує експерт з НЛП міжнародної кваліфікації Всеволод Зеленін.

У своїй книжці «Потойбік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни», згадуючи ідею метапрограм, автор пише, що «російська пропаганда зараз вирішує три, здавалося б, взаємовиключних завдання: довести, що українці й росіяни схожі, водночас доводячи, що громадяни РФ (киргизи, чеченці, якути, чукчі, евенки, татари, євреї, росіяни) – єдина нація, а українці на Сході та Заході України – два абсолютно різні народи з несхожою долею, історією, культурою та політичними традиціями».

У своїх пропагандистських телевізійних програмах Росія часто застосовує технології викривлення, приховування інформації, а також відверту брехню. Яким же чином російські ЗМІ будують свої сюжети і які технології НЛП застосовують, щоб впливати на масову свідомість? Щоб читач або глядач повірив у відверту брехню, російські ЗМІ розповідають таку собі «казку Шехерезади». Мовою НЛП цей прийом

Засновник нейросемантики
Майкл Холл

Річард Бендлер

називається «Потрійна спіраль Мілтона Еріксона», що є однією з найпотужніших технологій навіювання.

Всеволод Зеленін

«Ви розказуєте початок казки, потім починаєте іншу казку, а коли починаєте третю – четверту, люди сприймають її вже несвідомо як істину. Ви відправляєте їх в транс, і саме на третій-четвертій казці подається найважливіша, найсильніша інформація», – каже Зеленін.

Немає людини, яка б не потрапляла під вплив. Проте якщо людина володіє техніками НЛП і аналізує побачене та прочитане, вона зможе тверезо сприймати інформацію і захистити себе від потоку російської брехні.

Щоб людина почала сприймати інформацію несвідомо, потрібно відключити ліву півкулю, яка відповідає за аналітичне мислення, і звернутися до правої – емоцій. У НЛП вважається, що більше 75% інформації ми сприймаємо через зір.

Не менш важливими є інтонація ведучого чи журналіста, а та-

Привабливий творець
“технології підштовхування”
Касс Санстейн

кож сам текст. Наприклад, у відомого російського тележурналіста Дмитра Кисельова вербальний ряд побудований добре. За допомогою слів та інтонацій ведучий вводить глядачів у директивний гіпноз. Це також один з прийомів НЛП. Зокрема, Кисельов говорить, використовуючи сленгові, зневажливі слова, та підкреслює їх інтонаційними акцентами.

Завдання такого прийому – викликати у глядачів певний емоційний стан. Це називається в НЛП «state-management». За словами Всеволода Зеленіна, «це зроблено для того, щоб людина не замислювалася, наскільки інформація достовірна»: «Журналіст намагається викликати емоцію. Цим дуже гарно користу-

Цар та його юзери

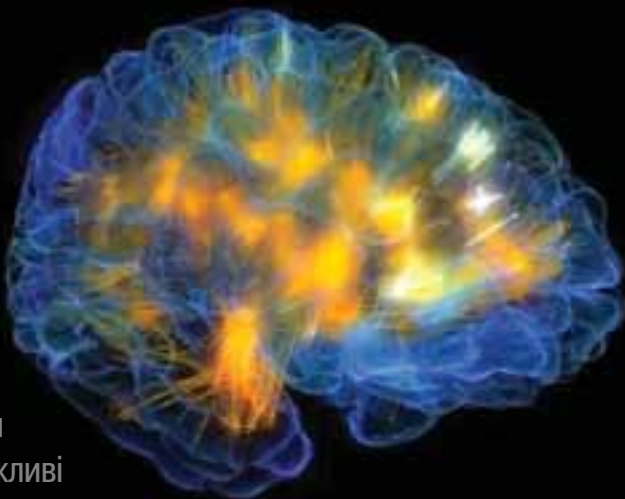
«У цьому випадку людина не дуже розуміє, що відбувається насправді і не спроможна аналізувати інформацію, як таку. У неї вимикається ліва півкуля. Людина просто починає сприймати все як навіювання. Вона не буде задавати якихось критичних запитань стосовно того, що їй показують», – пояснює Всеволод Зеленін.

Якщо проаналізувати російські сюжети, можна сказати, що прокремлівські журналісти щоразу активно використовують у них по кілька технологій НЛП. І потрібно бути дуже уважним, аби не потрапити під вплив пропагандистів.

Перемога українців має ґрунтуватися на тому, щоб уміло висвітлювати правду, адже вона на нашому боці. Для цього потрібно вчитися показувати і розповідати її більш професійно, ніж інформаційний супротивник.

Аліна ГОЛУБЕНКО

Кисельов говорить, використовуючи сленгові, зневажливі слова, та підкреслює їх інтонаційними акцентами

ються на «зоні», коли залякують. Згадайте фільм «Джентльмены удачи». Пам'ятаєте слова геніального артиста Леонова в образі кримінального авторитета на прізвисько «Доцент»: «Сколько я зарезал, сколько перерезал»? Ця фраза викликає емоцію. Леонов там гарно показав, як цей прийом спрацьовує. Щоб співкамерники не замислювалися, чи дійсно він той самий «Доцент», щоб вони не почали задавати якісь конкретні питання, на які він не зможе дати відповідь, він викликає емоцію».

Дмитро Кисельов

НАЙЖАХЛИВІША ВІЙНА

Друга світова була найжахливішою за кількістю людських жертв і знищених матеріальних цінностей. В неї були втягнені понад 60 держав світу, а воєнні дії велися на теренах 40 з них, до армій було мобілізовано понад 110 мільйонів осіб, а загальні втрати становлять 55 мільйонів людей, з яких 27 мільйонів загинули на фронтах. Тривала вона 2 194 дні і ночі

Американський президент Рузвельт, виступаючи в сенаті США, так відгукнувся про військове протистояння: «Історія людства ще не знала такої страшної війни. Дай Боже, щоб не знала й у майбутньому».

Не помилюсь, коли скажу, що Україна в ній постраждала чи не найбільше, зробивши при цьому вагомий внесок у її завершення. Адже мільйони українців воювали на всіх фронтах, а також в арміях країн антигітлерівської коаліції.

«Наша дружба міцніє з кожним днем...»

Сьогодні в путінській Росії можна почути звинувачення на

адресу Заходу щодо початку Другої світової, мовляв, своєю позицією в міждержавних справах лідери провідних країн спровокували Гітлера розв'язати агресію проти сусідніх держав. Але Радянський Союз, правонаступником якого є Російська Федерація, тривалий час підтримував із фашистським режимом тісні зв'язки, про що сьогоденні російські вожді воліють не згадувати.

Чого вартує лише підписання угоди про ненапад, яку ще називають пактом Молотова-Рібентропа! Він гарантував нейтралітет СРСР у запланованому вторгненні вермахту до Польщі, з надією на німецьке сприяння щодо повернення втрачених Ро-

сією у Першій світовій війні територій. Після цієї «вікопомної події», як писали радянські газети, Червона армія розпочала «визвольний» похід на Західну Україну.

Народний депутат Юрій Шухевич, який тоді був підлітком, розповідає, що червоних бійців і командирів зустрічали з квітами, хлібом і сіллю.

– Ми вірили, що нас дійсно звільнять з-під польського ярма, – говорить Юрій Романович. – Та за кілька місяців панування радянської влади зрозуміли, що жорстоко помилилися: почалися пошуки і арешти «ворогів народу», яких відправляли до в'язниць, а то й за межі України. Сліди більшості з них загубили-

2 вересня о 9:02 за токійським часом на борту американського лінкора «Міссурі» було підписано акт про беззастережну капітуляцію Японії

ся в сибірських лісах і на Колимі.

У вересні 1939-го на шпальтах багатьох видань з'явилися знімки зі спільного радянсько-німецького параду в білоруському місті Брест, де урочистим маршем пройшли підрозділи моторизованого корпусу вермахту, яким командував генерал танкових військ Гейнц Гудеріан, і 29-ї танкової бригади комбрига Семена Кривошеїна.

А в радянських газетах, під знімками з парадів писали: «Наша радянсько-німецька дружба міцніє з кожним днем. І немає у світі сили, яка б завадила їй. Ми і далі зміцнюватимемо співпрацю, дружні стосунки між Червоною армією і німецькою, на зло усім капіталістам!».

Сьогоднішні провладні російські історики «не помічають» ні того параду, ні реальної співпраці з гітлерівською Німеччиною, в межах якої Радянський Союз перший надавав їй допомогу у створенні потужної армії – армії, яка незабаром сіятиме на нашій землі смерть, знищуватиме міста і села, а зондеркоманди СС вішатимуть, розстрілюватимуть мирних жителів.

Втрати України

Найжахливіша в історії людства війна прокотилася україн-

ською землею двічі: у 1941-му, коли Червона армія відступала, і у 1943-1944 роках, коли наступала. Тож не дивно, що прямі економічні збитки Української РСР – за тодішніми цінами – становили близько 300 мільярдів карбованців. До речі, російським «історикам», які дійшли висновку, що їхня країна «виграла б війну і без українців», при цьому стверджуючи, що ми свідомо завищуємо втрати, скажу так: цифра ця названа ще у 60-х роках радянськими економістами...

Тоді ж на офіційному рівні називалися й статистичні дані, які

відображають наслідки Другої світової для України. Наприклад, німці зруйнували понад 700 міст, 28 тисяч сіл, перетворили на руїни тисячі заводів і фабрик, 40 % житлових будинків, через що без даху над головою залишилися близько 10 мільйонів осіб. Були зруйновані 9 магістральних залізничних шляхів, 5600 залізничних мостів, 50 тис. кілометрів шосейних шляхів, 132 портові господарства.

Було пограбовано близько 30 тис. колгоспів і радгоспів, 1300 машинно-тракторних станцій, вивезено до Німеччини

майже 60 тис. тракторів, 7,6 млн голів худоби, 7,3 млн овець та кіз.

Але якщо підприємства, міста й села можна відбудувати, то людські життя не повернеш. За словами доктора історичних наук, професора Станіслава Кульчицького, щонайменше 5,4 мільйона осіб загинули у війні, а понад 2 мільйони були вивезені на примусові роботи до Німеччини.

Україна довго заліковувала рани, завдані війною. Так, у перші післявоєнні роки в нас нараховувалися десятки тисяч сиріт, у яких війна відібрала батьків. Тисячі з них були безпритульними, мешкали в підвалах будинків, на вокзалах або мандрували з міста в місто, часто поповнюючи кримінальний світ.

«Українці зробили вагомий внесок у перемогу...»

З початком визволення нашої землі сотні тисяч українців почали поповнювати лави Радянської армії, знекровленої в боях. За спогадами командувача 1-го Українського фронту генерала Миколи Ватутіна, саме вони «стали для військ тією кров'ю, яка дала їм нове життя». Натомість радянська влада вважала всіх, хто проживав на оку-

Гітлерівці зруйнували понад 700 міст, 28 тисяч сіл, перетворили на руїни тисячі заводів і фабрик, 40% житлових будинків, через що без даху над головою залишилися близько 10 мільйонів осіб

пованих територіях, зрадниками.

Ось як згадував ті події їхній учасник Валерій Семиволос: «Коли восени 1943-го знову прийшли Совети, то незабаром із нашого села загребли до війська практично всіх чоловіків призовного віку. Гребли всіх: і кволих, і хворих, і німечних. Із усього того призову повернувся лише один чолов'яга, котрий розповів, як полягли односельці. Всіх їх як таких, що побували в окупації, прирівняли до ворогів народу, відправили до штрафбату. Штрафбат той весь до цурки був почавлений у першому ж бою траками німецьких танків. Озброїли їх лише перед самим боєм, видавши одну гвинтівку на десятох і дозволивши хильнути по чарчині, піддулами кулеметів загороджувальних загонів... погнали на вірну смерть».

Така ж доля спіткала багатьох моїх земляків з подільського села Яланець. Необмундировані, абсолютно не навчені азам військового ремесла, вони влилися в підрозділи полку, який зго-

дом визволяв Румунію, і майже всі полягли в боях біля румунського міста Яси: на меморіальному комплексі, зведеному на честь полеглих, місцем загибелі значиться саме це місто...

Вище командування не цінувало життя солдатів і офіцерів – своїх підлеглих. Восени 1943-го радянські війська, не підготувавшись як слід, за наказом Сталіна форсували Дніпро. Така поспішність коштувала понад 400 тисяч людських життів. А все тому, що Сталін хотів до 7 листопада – 26-ї річниці жовтневого заколоту – визволити Київ!...

Попри величезні втрати, сотні тисяч солдатів-українців визволили Європу від нацизму, забивши у травні 1945-го в його домовину останній цвях.

Кінець Другої світової

У травні 1945-го над рейхстагом замайорів радянський прапор. Але ця подія не означала завершення Другої світової, оскільки Японія, яка воювала на боці Німеччини, не склала зброю. І це при тому, що на той час війну їй оголосили майже 60 країн світу! Проте японці заявили про бажання продовжувати війну до переможного кінця...

Тоді американці за наказом свого президента Ейзенхауера скинули на Хіросиму і Нагасакі атомні бомби, внаслідок чого постраждало близько 250 тисяч людей, а самі міста були майже стерті з поверхні землі. Восьмого серпня оголосив війну Японії і Радянський Союз, цим самим розірвавши пакт про нейтралітет. Наступного дня наші війська розпочали наступ.

Радянсько-німецький парад у вересні 1939 року у Бресті

– Армія, пройшовши майже всю Європу, була не просто стомлена, а знекровлена, – розповідав колишній фронтовий розвідник Анатолій Кучерук – учасник тих подій. – Але ми, рядові бійці, які зовсім не розумілися на великій політиці, знали, що японці – наші вороги. Тому, дізнавшись, що доведеться і з ними воювати, ніхто не ремствував. Принаймні в нашій роті.

Не переповідастимемо всіх нюансів розгрому Японії, а скажемо лише, що її військо, зосереджене в основному в Маньчжурії, Кореї, на Сахаліні та Курильських островах, зазнало поразки: 2 вересня о 9:02 за токійським часом на борту американського лінкора «Міссурі» було підписано акт про беззастережну капітуляцію Японії. Від імені радянського Верховного Головнокомандування її підписав генерал Кузьма Дерев'янка – уродженець Уманського повіту Черкаської області. Кузьма Миколайович був надзвичайно

хороброю людиною. Адже через кілька днів після бомбардувань японських міст відвідав радіаційно забруднену місцевість без жодних захисних засобів і навіть сфотографував їхні наслідки!..

Незадовго до смерті, а помер генерал 1955 року, згадавав: «Я, мабуть, ніколи не був таким щасливим, як у той вересневий день, коли своїм підписом засвідчив не лише капітуляцію Квантунської армії, а й завершення Другої світової війни».

Епілог

За часів свого існування СРСР устами комуністичних ідеологів звинувачував Захід у намаганні переписати історію Другої світової війни.

Адже в ті роки вважалося, що саме завдяки Радянському Союзу стало можливим підписання актів про капітуляцію Німеччини і Японії.

Сьогодні історія знову повторюється: путінська Росія аж зі шкури лізе, переконуючи весь світ у тім, що саме вона є єдиним переможцем у тій страшній війні, «забувши», що поруч з росіянами воювали мільйони українців, білорусів, узбеків, вірменів, молдаван, а допомагали СРСР перемогти найзаклятішого ворога людства ще й американці, британці, французи. Чого вартують лише поставки зброї, продовольства зі США!

Сімдесят років тому людство перемогло Гітлера та його сателітів, бо об'єдналося перед загрозою знищення. І сьогодні світ дедалі більше розуміє суть політики новоявленого «вождя» Путіна, який, як і Адольф у 30-х роках ХХ століття, теж зазіхає на чужі землі, відправляючи військові підрозділи до інших країн начебто для захисту російськомовних. Колись щось схоже робив і Гітлер у Судетах...

Сергій ЗЯТЬЄВ

ЗМІЦНИТИ ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ ДЕРЖАВИ

Завдання з оборони держави в цей непростий час передбачають перегляд ролі підприємств оборонно-промислового комплексу в системі військово-технічної політики України, а також переорієнтацію на співробітництво з підприємствами провідних країн Європи та США щодо створення сучасних зразків озброєння та військової техніки.

Тому проведення в Києві 22-23 вересня цього року XII Міжнародної спеціалізованої виставки «Зброя та безпека-2015» стає важливою та своєчасною подією для демонстрації можливостей оборонної промисловості України та інших провідних країн світу зі створення сучасних зразків озброєння та військової техніки. Заходи, які заплановані у межах ділової програми, сприятимуть подальшій консолідації зусиль усіх силових відомств у справі безпеки держави.

У дні роботи виставки буде нагода ознайомитися не тільки з презентаційними матеріалами, а і з реальними напрацюваннями та досягненнями у вигляді закінчених зразків озброєння та військової

техніки або систем (блоків, комплексів). Результатом роботи виставки стане подальше переоснащення Збройних Сил України озброєнням, військовою та спеціальною технікою, які відповідають останнім тенденціям світового ринку озброєння, а також удосконалення організації співпраці з підприємствами – виробниками та постачальниками оборонної продукції.

Виставка стане також реальним практичним кроком до подальшого розвитку співробітництва України з іноземними державами заради миру, стабільності та міжнародної безпеки.

Торік виставка набула великого суспільного резонансу, проводилася під пильною увагою і за активною участю керівництва країни та громадськості. У дні роботи на виставці працювали офіційні делегації 9 країн та НАТО, зареєстровано близько 100 ЗМІ і 9000 фахівців, упродовж двох днів проводилася міжнародна конференція з питань розвитку озброєння і військової техніки.

ХІІ МІЖНАРОДНА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА

ЗБРОЯ ТА БЕЗПЕКА

ПРОВОДИТЬСЯ ЗГІДНО З РОЗПОРЯДЖЕННЯМ
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Міністерство внутрішніх справ України

Міністерство оборони України

Міністерство економічного розвитку
і торгівлі України

Служба Безпеки України

Державна прикордонна служба України

Державна служба експортного
контролю України

Державна служба України
з надзвичайних ситуацій

ОРГАНІЗАТОР:

Міжнародний виставковий
центр

СПІВОРГАНІЗАТОР:

МІЖНАРОДНИЙ ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР

Україна, 02660, м. Київ, Броварський пр-т, 15

М "Лівобережна"

+38 044 201-11-63

zbroya@iec-expo.com.ua

www.iec-expo.com.ua, мвц.укр

tech-expo.com.ua

22–25
вересня
2015 р.

Генеральний інформаційний партнер:

Генеральний медіа-партнер:

Технічний партнер: **RentMedia**

Літня форма для української армії

ТОВ «Торнадо» засноване у 1994 році і спеціалізується на виробництві форменого одягу а також засобів індивідуального захисту для силових відомств України.

При розробці враховуються всі тенденції на ринку армійської форми, особливу увагу приділено функціональності, зовнішньому вигляду і комфорту. Костюми забезпечені великою кількістю карманів. Тканина має експлуатаційні характеристики – вони зносостійкі.

В офісі компанії постійно діє виставка зразків продукції представники якої завжди проконсультують клієнта з питань серійної продукції, ознайомлять з новими зразками обмундирування і спорядження для ЗСУ.

- Костюм камуфльований «Комбат» «Multicam»
- Костюм камуфльований «Комбат» «А – Tacs AU»
- Костюм «Горка» «Multicam»
- Розвантажувальні системи, підсумки, аптечки
- Ремені брючні, тактичні
- Головні убори
- Натільна білизна
- Шеврони, фурнітура
- Спорядження різне

